

د حضرت میر کا کا

کیسی

فولکلوریکه پانگه

لیکوال: شېرشاه «همدرد»

۱۳۹۴ لمریز کال

د حضرت مير كا كا كيسې

(فولکلوريکه پانگه)

ليکوال:

شېر شاه همدرد

۱۳۹۴ ل کال

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: د حضرت میر کا کا کیسې

لیکوال: شېرشاه همدرد

خپروندی: د افغانستان ملي تحریک، فرهنگي خانګه

وېبپاڼه: www.melitahrik.com

کمپوز/ډیزاین: امید ساحل

پښتۍ ډیزاین: زېور احمد چوپړ

چاپ شمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

چاپ کال: ۱۳۹۴ ل کال / ۲۰۱۵ م

د تحریک د خپرونو لړ: (۷۵)

د لیکوال اړیک شمېره: ۰۷۰۸۱۹۸۳۰۲

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسوولیت لیکوال پورې اړه لري.

ډالۍ

خپل ولس ته چې اوس هم د زړه تسکین په
دودیزو کیسو کوي او د ژمي اوږدې شپې په ولسي
کیسو رڼوي.

ليکلو

- پر دې کتاب خو کړنې / ۱
د سريزې پرځای / ۵
د حضرت مير کا کا کيسې / ۹
ژبوره / ۱۳
زورور! / ۲۵
بد زخم / ۲۸
د لوی قاضي ننگونه / ۳۲
ماشومتوب / ۳۷
د خره پاچاهي / ۴۲
د سوداگر هوښياره لور / ۴۶
سپي د بازار، خرد دربار / ۵۵
دولت بابا / ۶۳
گيدړه او سور لنډی / ۶۷
لړم او خرمنښکی / ۷۳
د صبر مېوه خوږه وي / ۷۷
کبر او لويي / ۸۱
بې ځايه لاپې / ۸۶
هرڅه د املو کوپه تول / ۹۱

د تحريك يادښت

د افغانستان ملي تحريك د (۱۳۹۳ ل) كال په پيل كې له خپلو گرانو هېوادوالو سره ژمنه كړې وه چې د دې كال په بهير كې به (شل عنوانونه) بېلا بېل ديني، علمي، ادبي او ټولنيز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې كوي. ملي تحريك دا ژمنه د ياد كابل د كب پر (۲۸) مه نېټه پوره او د يوې پرتمينې غونډې په ترڅ كې يې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې كړل. ملي تحريك په ياده غونډه كې ژمنه وكړه چې د (۱۳۹۴ ل) كال په بهير كې به انشاء الله د خداى (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې كوي. طبيعي خبره ده چې دا اسانه كار نه دى، ډېر زيات زيار او زحمت ته اړتيا لري، خو ملي تحريك ټينگ هوډ كړى چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملى كوي. دا اثر چې ستاسو په لاس كې دى د همدې (سل عنوانونو) ژمنه كړو اثارو له جملې څخه دى، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحريك هيله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې گټه پورته كړي. ملي تحريك له ټولو هغو ليكوالو، ژباړونكو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندويانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهير كې يې يو بل سره مرسته او ملگرتيا كړې او دا فرهنگي بهير يې بريالى كړى، د زړه له كومې مننه كوي او كور وداني ورته وايي.

د هېواد د فرهنگ د ښېرازۍ په هيله

د افغانستان ملي تحريك فرهنگي خانگه

پر دې کتاب خو کرښې

د یوې ټولنې د علمي غنا لپاره د قلم پورته کول اړین او مهم اصل دی، هغه نړۍ چې قلم یې ویښلولی شي، په انقلابونو نه وېښېږي، بلکې فکري او معنوي انقلابونه نړۍ بدلولی او ویښلولی شي. هر کتاب یوه نړۍ ده، د فکر نړۍ، د معلوماتو نړۍ، د فلسفې نړۍ، د تخنیک نړۍ، د هنر نړۍ، د فن نړۍ او دې ته ورته بلا ډېرې نړۍ او جهانونه.

له هر کتاب نه زده کړه کېږي او د هر کتاب د لیکلو زیار د قدر وړ دی، کتاب د پوهې ښار ته د دروازې مثال لري او که موږ وغواړو د پوهې له ښایسته خبر شو او د پوهې د ښکلا ننداره وکړو، نو اړینه ده چې د دې دروازېتفوق ته د درناوي سر ټیټ کړو او د کتاب تقدس ته د قدردانۍ الفاظ زمزمه کړو.

موږ دلته د قدرمن الحاج شېر شاه همدرد صاحب کتاب «د حضرت میر کاکا کیسی» مخ ته لرو، ما دا کیسې ټکي په ټکي ولوستلې، په حای حای یې خپل وړوکتوب ته یووړم او د کوچنیتوب نړۍ روڼ او سپېڅلې انځور یې راته مخې ته کېښود. موږ به همداسې له خپلو مشرانو کیسې غوښتلې او

په ډېره لېوالتيا به مونږ کلونه اورېدل. انسان په فطري ډول کيسې خوښوي، کيسې اوري او کيسې وايي، آن تر دې چې د ژوندانه ټول داستان پخپله يوه کيسه ده، موږ همدا اوس د ژوندانه د يوې کيسې اورېدونکي او د بلې کيسې لوبغاړي او اتلان يو.

زموږ په ادبياتو کې فولکلور يا ولسي ادب د پام وړ موضوع ده، موږ لوستي کم لرل، کيسې موږ پرې لرلې، يا دا چې لوستي کم لرو او کيسې پرې دي، دا هره کيسه له ځانه سره د پند او نصيحت، نيوکې او انتقاد ژبه لري او غواړي انسان ته يو څه ورکړي او له يو څه يې خبر کړي، په تېره د ماشوم د ذهن کړونده د کيسو لپاره ډېره مناسبه ده، ماشوم ته گټورې کيسې اورول نه يوازې دا چې د هغه د پوهې په پياوړتيا کې رول لري، بلکې په هغه کې د فکري پرمختگ او نبوغ ځواک پنځوي او د ذهن چينه يې د افکارو د توليد لپاره آماده کوي.

البيرټ انشتاين وايي: «که تاسې غواړئ چې ماشومان مو هوښيار وي، د ښاپېرو کيسې ورته وکړئ، او که غواړئ چې لا ډېر هوښيار وي، لا ډېرې د ښاپېرو کيسې ورته وکړئ»

د دې کتاب کیسی له پنده ډکې دي، په روانه، فصیحه او خوږه ژبه لیکل شوي، بڼا غلي همدرد صاحب هره کیسه هنري کړې او کیسی ته یې تصویر ورکړی، هغه زیار گاللی چې په دغو فولکلوریکو کیسو کې د تلوسې روح ورپو کړي، لکه په کیسو کې د حضرت میر کا کا کرکتر چې دېرې ته ځي، د ونې ډډ ته تکیه کوي، خپله امسا دروي او یوه ډله شوخ ماشومان یې تر خوا د کیسی اورېدو په نیت ورټول وي. دا هغه تصاویر دي چې د لوستونکي ذوق وینښوي او د کیسی پیغام او اهمیت ته یې رابولي.

زه وینم، بیدار او خوږ غږی ویاند قدرمن همدرد صاحب ته د دې فولکلوریکو کیسو د تالیف له امله مبارکي وایم، په دې هیله یم چې په دې منزل کې به لا ډېره ستوماني وگالي او په راتلونکې کې به دغه شان نورې کیسې هم د کتاب په بڼه ټولنې ته وړاندې کړي.

درنښت

سید امرالله امید

د فرهنگ امر

د سريزي پر خای

حضرت میر کا کا هغه سمبولیک نوم او خیالي کرکتر دی، چې په پلمه یې ما دغه ولسي کیسي راتولې کړې او د هغه له خولې مې دغه حکایتونه وړاندې کړي دي.

زموږ ټولنه د ولسي کیسو له پلوه خورا بډایه ده، داسې نکلونه او کیسي لري، چې د ژوندانه لپاره ډېر ښکلي پیغامونه لري او خورا له پنده ډکې دي.

دغسې ولسي مرغلي له کلونو او پېړیو راهیسي په شفاهي ډول سینه په سینه او نسل په نسل یو بل ته انتقالېږي.

همدا علت دی، چې کېدای شي اصلي ښې یې هم بدلون موندلی وي، خو محتوا او پیغام پکې هماغه پخوانی دی. په هېواد کې د ولسي کیسو یا فولکلور راتولولو هڅې شوې

دي، خو دا چې ټولې کیسې او نکلونه پکې خوندي شوي وي، تراوسه زما له سترگو دغسې اثر نه دی تېر شوی. کومې کیسې چې ما راټولې کړي، زموږ د بهسودو ولسوالۍ او په لویه کې د ننگرهار په بېلابېلو سیمو کې موجودې دي، ما هغه کیسې راټولې کړي، چې په کتابونو کې مې نه دي لوستي.

په دې وېرېم، که دغه مرغلي راټولې نه شي، هسې نه چې د هېرې کندی ته پرېوځي او نابودي شي.

ما هڅه کړې، چې د حضرت میر کا کا په خوله ورته څه نا څه هنري بڼه ورکړم او بیا یې د کتاب په بڼه چاپ کړم، موخه مې دا ده، چې څو ولسي کیسې د مړینې له گواښه وژغورم او د حیات اروا وروبینم.

په دې کیسو کې ولسي رنگ، د ژوندانه خوند او څرنگوالی جوت دی. د خلکو ساده گي، ژور فکر، خویونه او عادتونه هر څه پکې موجود دي.

د دې کتاب په لوستلو سړی په خپل ژوند فکر کولو ته اړ کېږي او هڅه کوي، چې له ریا، تظاهر، غولونې، ناپوهۍ او

نورو منفي عادتونو ځان وژغوري، يا لږ تر لږه ماته
همدغسې ښکاري، خو کيسې تل د عبرت لپاره وي، له
ماضي څخه د خبرېدو په موخه ليکل کېږي.

د قرآن عظيم الشان يوه برخه هم ديني کيسې تشکيلوي دا
کيسې د تېرو حالاتو تصوير وړاندې کوي او د عبرت او انسان
پوهونې ښې بېلگې دي.

له بل پلوه د انسان فطرت کيسه خوښوي، ځکه چې ژوند په
خپله يوه کيسه ده، له غمونو او خوښيو ډکه کيسه. انسانان
په طبيعي ډول لېوالتيا لري، چې د پخوانيو خلکو د ژوند
کيسې واورې او د خپل ژوند لورې بدل او يا هم سمه لاره
وتاکي.

د هنري کيسو، ناولونو، لنډو کيسو او داستانونو سرچينه هم
له فولکلوريکو کيسو او افسانو څخه ده. د ديوانو او
ښاپېريو، پيريانو او ناليدلو مخلوقاتو کرکټرونه خلکو ته ډېر
په زړه پورې وو، د کرکټرونو په بدلون او د رښتيني ژوندانه
انځورولو لپاره هنري کيسې رامنځته شوې، نو په هر حال

فولکلوريکې او ولسي کيسې د پام وړ او له هېرې د ژغورنې
حقدارې دي.

هيله ده، چې دا ټولې ولسي راټولې کړې کيسې مو خوښې
شي. په دې برخه کې له ځينو دوستانو نه مې هم کيسې
اورېدلې او بيا مې د حضرت مير کاکا په حواله وړاندې کړي
دي.

د هغو ټولو دوستانو دې کور ودان وي، چې دغه ولسي
مرغلرې يې راباندې لورولي دي.

په درنښت

شېر شاه همدرد

جلالکوټ

۱۳۹۴ / ۱۲ / ۱۶

د حضرت میر کا کا کیسی

حضرت میر کا کا زموږ د کلي تجربه کاره سپين ږيری و، له خبرو او کيسو يې داسې مالومېده، چې د ژوندانه ډېرې سړې تودې يې ليدلي دي او د تجربو په بټۍ کې ښه پوخ شوی دی.

هغه لوراند او زړه سواند سړی هم و، ځوانانو، ماشومانو او د پخو عمرونو خلکو به ورسره يو ډول مينه کوله، کله چې به حضرت میر کا کا پر لاره روان و، د کلي ماشومان به ورپسې شول، تر هغې به يې تنگ کړ، چې د کلي د ډېرې ونې ته ډډه ووهي او هغوی ته يوه کيسه وکړي. هله به د ماشومانو له جنجاله خلاص شو. د ده کيسو ته به په ډېره کې ناست ځوانان او نور مشران هم غوږ وو، خوند او پند به يې ترې اخېسته.

یوه ورځ ماشومانو او ځوانانو ټینگ ونيو، چې موږ ته یوه کیسه وکړه، هغه چې د ماشومانو او ځوانانو په ضد او مزاج پوه و، پرته له دې چې د لمانځه وخت ترې تېر شي ټولو ته یې وویل: راحی! دېرې ته.

موږ ټول دېرې ته راټول شولو، حضرت میر کا کا امسا پر ځمکه بنځه کړه او ونې ته یې ډډه ووهله، موسکې شو، ویل یې، غوږ راته ونیسئ وږو چې څه درته وایم. ټولو وویل: ښه کا کا غوږ یو هله کیسه پیل کړه.

ویل: و، نه و، یو سړی و، یو زوی یې لره، نور اولادونه یې نه درلودل، زوی پرې ډېر گران و، سړي دوکانداري کوله او د کور لپاره به یې حلاله روزي پیدا کوله، سړی د وخت په تېرېدو نور هم ضعیفه کېده. خپل زوی ته یې وویل: زویه! اخري عمر مې دی، مخکې له دې چې مړ شم، غواړم تا ته ښځه وکړم، واده دې په خپلو سترگو ووينم.

زوی یې ویل: پلاره څنگه چې دې خوښه وي. سړي خپل زوی ته واده وکړ، بله ورځ سړی سخت ناروغ شو، د مرګي تبه پرې راغله، خپل زوی یې ځانته راوغوښت، ویل زویه! زه مړم خو

تا ته درې نصیحتونه او وصیتونه کوم. هغه دا چې زما له مرگه وروسته په اوونۍ کې یوځل واده وکړه، دویم: په هر ځای کې ځانته کور جوړ کړه، درېیم: دوکان ته د دوکاندارۍ لپاره په سیوري کې څه او په سیوري کې بېرته کور ته راځه.

سړي چې دا وصیتونه خپل زوی ته وکړل ساه یې ورکړه او مړ شو. زوی یې وار خطا شو، خو د کلیوالو په مرسته د پلار د تکفین او تدفین کارونه یې بشپړ کړل، خیر او خیرات یې وشو. زوی یې ډېر پرېشانه و، چې د پلار وصیتونه به څنگه عملي کوي. په همدې چورت کې د کور نه تر دوکانه د سیوري جوړولو کارونه پیل کړل، ویل یې: دا کار خو کولی شم، نورو سره به بیا گورم. دی به هره ورځ د سیوري جوړولو په کارونو کې سترې ؤ، یوه ورځ کوم هوښیار سړي ترېنه پوښتنه وکړه، چې دا څه د لېونیانو کارونه دي پیل کړي؟ ده ورته د خپل پلار د وصیتونو په باب وویل: هوښیار سړی پوه شو، چې هلک د خپل پلار په مقصد پوه شوی نه دی. راځه پوه یې کړه. سړي هلک ته وویل: بچیه د پلار هدف دي دا و، چې هر سهار وختي دوکان ته ځه او لمر پرېواته بېرته کور ته راځه، هم به گټه وکړې او هم به دي ژوند ښه شي، ځکه یې

درته ویلی په سیوري کې څه او په سیوري کې بېرته راځه. نه دا چې په رښتیا سیوري جوړ کړه.

دا چې په اوونۍ کې یوځل واده وکړه، په دې مانا چې اوونۍ کې خپلې مېرمنې سره یوځل کورواله کوه، چې هم دې روغتیا ښه وي او هم اقتصاد او دا چې په هر ځای کې کور جوړ کړه، مانا دا چې دوستان ډېر پیدا کړه، چې د ناستې ځای دې پکې وي.

پوه شوې؟ د وفات شوي سړي زوی خوښ شو او هوښیار سړي ته یې دعا وکړه، چې له سرگردانۍ نه دې خلاص کړم. حضرت میر کا کا پاڅېده، جومات ته روان شو او د تگ په وخت کې یې په ناستو ماشومانو او ځوانانو غږ وکړ: واهلکه وړو! پوه شوی؟ ټولو غږ کړ: هو پوه شو کا کا. ټولو وخنډل، ویې ویل: په مخه مو ښه.

ژبوره

نن د حضرت میر کا کا تبعه جوړه وه، په خپله خوبه يې ماشومان راټول کړل، ويل يې بچو راځئ! نن درته يوه نوې کيسه کوم. زموږ د کلي ماشومان چې کيسې يې ډېر خوبېدې، ډېر خوبښ شول، له خوشحالي نه يې ټوپونه وهل.

حضرت میر کا کا په ملا کروپ د امسا په مرسته بيا دېرې ته راغی، په هاغه خپل پخواني ځای کې کېناست، ويې ويل، بچوا! و، نه، و، يو پاچا و، پاچا څلور ښځې درلودې، خويوې سره يې هم جوړه نه وه، يانې يوه ښځه يې هم په تبعه نه وه. د پاچا ژوند په کور کې ډېر تريخ و، کله به چې ماڼۍ ته راغی، بيا به يې هم تبعه خټه وه. يوه ورځ يې خپلو وزيرانو ته وويل: راځئ! چې لاړ شو، يو ولايت ته سفر وکړو.

کاروان تيار شو، پاچا په سفر راووت، ټاکلي ولايت ته لانه ورسېدلی، چې گوري يو بزگر په پټي کې غاښور کوي، گرمي هم ډېره ده، د سرطان مياشت ده، بزگران د شولو کرلو لپاره تابيا نيسي، له پاسه لمر لکه اور تود شوی او په پټو کې اوبه گرمې شوي، په داسې يو موسم کې غاښور کول، ډېر سخت کار دی، خو بزگر په همدې غاښور کې ډېر خوښ ښکارېده، له خوښۍ نه يې سندرې زمزمه کولې. پاچا حيران شو، چې په دې بزگر کې څه کمال دی، په دومره سخت کار کې بيا هم خوښ دی، سندرې وايي، زه چې پاچا يم، هر څه نور راته کوي، بيا هم خپه يم، عقل مند وزير يې راغوښتی، ترېنه يې پوښتنه کړې، چې دا څه حکمت دی؟

عقلمند وزير ورته ويلي، چې پاچا سلامت، ښه به وي، چې دا پوښتنه له بزگر نه وکړو، د پاچا دا مشوره خوښه شوه، امر يې وکړ، چې بزگر راولی! حاضر باشانو سمدستي بزگر د پاچا حضور ته راوسته، پاچا له بزگر نه پوښتنه وکړه، چې په دومره سخت کار کې ولې دومره خوشحاله يې، چې سندرې هم وايي؟

بزگر وویل: پاچا صاحب! قربان دې شم، په کور کې مې د مېرمنې سره ډېر خوښ یم، کله چې کار کوم، زړه مې ښه وي، په دې هیله یم، چې ښه ستړی شم، په کور کې مې هسې هم ښه دمه جوړېږي.

پاچا بزگر رخصت کړ، حاضر باشانو ته یې امر وکړ، چې په هر قیمت کېږي، زما څلور واړه ښځې د بزگر ښځې سره بدلې کړي، که یې نه منله ډېرې پېسې او سره زر ورته ورکړي، که بیا یې هم ونه منله، په زوره یې ترې راوړي.

حاضر باشانو همدا سې وکړل، بزگر پسې ورغلل، ورته یې وویل، پاچا دغسې غوښتنه لري، که په خپله خوښه یې بدله نه کړي، په زوره به یې درنه یوسو. بزگر مجبور شو. وایي چې زور قالب نه لري، د پاچا ښځې یې بزگر ته ورکړې او د بزگر ښځه یې پاچا ته راوسته.

بزگر ډېر هوښیار سپی و، ځان سره یې فکر وکړ، چې په دې ښځو کې څو ضرور څه پسات شته، چې پاچا ترې دومره زړه تورن دی. کور ته راغی، له ونې نه یې اوږدې لښتې غوڅې کړې، د پاچا څلور واړه ښځې یې ځاتته مخامخ کېولې.

ویل یی، ژر شئی! حال ووايي، چې پاچا له تاسو نه ولې دومره خپه و، چې تاسې یې په یوې ښځې بدلې کړئ، ضرور څه خبره خوشته، که رښتیا ووايي، څه درته نه وایم او که دروغ مو وویل، ټولې وژنم. د پاچا ښځې هسې هم نازولې وې، له وهلو او مرگه ډېرې ډارېدې، ویل راځئ! رښتیا خبره کوو، هسې مو هم وژني، دروغ ولې ووايو.

یوې وویل، ما د پاچا سره خیانت کاوه، د دې سره سره چې زه د یو پاچا ښځه وم خو بل چا سره مې هم کونډه اچولې وه، ځکه د پاچا نه خوښېدم، بزگر وویل: توبه وباسه بیا داسې ونه کړې، یوې خواته ودرېږه، بدلمنې ښځې توبه وویسته، یوې خواته ودرېده.

بزگر د پاچا دوهمې ښځې ته غږ کړ: ته راشه، ووايه، څه بدکاری دې کوله، چې د پاچا نه خوښېدې؟ د پاچا دویمه ښځه چې پویه شوه، لومړۍ ښځې ته یې په هغومره بد عملۍ څه ونه ویل، زما په رښتیا ویلو به څه ووايي، ښځې وویل: زه د یوې خیرات خورې لور ومه، خیر ټولول مې عادت و، د پاچا په کور کې هر څه و، خو زما عادت و، ډوډۍ به مې له نورو ښځو په سوال غوښتله او بېرته به مې په شکری کې

اپنودله، زه له خپل عادت نه مجبوره ومه، خوزما دا کار د پاچا نه خوبښده. بزگر وویل: راشه ته هم د پخوا ودرېږه، تویه وباسه.

درېیمې ته یې وویل: راشه ووايه چې تا څه کول؟ درېیمې وویل: ما به غلا کوله، عادت مې و، د پاچا په جیب کې به چې هر څومره پیسې وې، ما به ترې غلا کولې، ځکه د پاچا نه خوبښدم، دې ته یې وویل: راشه ته هم هغو دوو سره ودرېږه، تویه وباسه.

څلورمې ته یې وویل: راشه ښځې ته ووايه، چې ولې د پاچا نه خوبښدې؟

څلورمې وویل: زما نوره بدې نه وه، یواځې د پاچا سره مې ژبه کوله، بزگر ژبورې ته وویل: ته بلې خوا ته ودرېږه.

ماشومانو او ځوانانو ته چې د حضرت میر کا کا کیسي خوند ورکړی و، په بې صبرۍ سره یې وویل، ښه کا کا بیا څه وشول؟

حضرت میر کا کا پر خیلې سپینې ږیرې لاس تېر کړ، ویل:
 بچو! بزگر ته هسې هم غوسه ورغلې وه، چې گرانه ښځه ترې
 پاچا وړې وه او د پاچا ښځې یې نه شوای ساتلای، هغه دریو
 ته یې رخصت ورکړ، ویل تاسو خپلو کورونو ته لاړې شئ،
 ژبورې ته یې وویل: ته به زما سره راشې.

ژبوره ښځه یې ځان سره کړه، بزگر له ژبورې نه ډېر په تنگ
 شو، ویل: له دې ښځې نه به ځان خلاصوم، تصمیم نیسي،
 چې دا ښځه په کومه دښته کې ووژني او ځان ترې خلاص
 کړي.

یوه ورځ یې ښځې ته وویل: راځه! چې چېرته ځو، ښځه یې
 ځان پسې روانه کړه، مزل کوي، ښځې ورته ویلي، چېرته مې
 بیایې، ځای خور او ښایه، بزگر ویل، د دې پاچا له پاچاهۍ نه
 وځو، بس چېرته چې د دې پاچا حکمراني نه وی، هلته ژوند
 کوو، ښځه ډېره سترې شوې وه، بزگر ته وایي، سترې هم یم
 او ترې شوې هم یم لږ به دمه شو. بزگر ورته وویل، راځه، چې
 ځای یې راغی بیا به دمه شو، گوري، چې په دښته کې یوه
 ژوره شاه ده، ښځې ویلې، سړیه دې کوهي نه راته اوبه
 راوباسه، چې له تندې مرم، سړی چې کوهي ته کتلي، ځان

سره یی ویلی، همدا یی خای دی. سړي خپله پگړۍ بنکته کړې، خو اوبو ته نه ده رسېدلې، بنځې ته یی ویلي، ټيکړۍ دې راکه، چې پگړۍ پورې یی غوټه کړم، بوکه خو هسې هم نشته، ټيکړۍ چې دې لوند شي وبه یی زبېښو، ستا تنده به خړوبه شي، بنځې ته یی ویلي، دا خادر او ټيکړۍ په خپله کوهي ته بنکته کړه، بنځې چې کوهي ته سر ټیټ کړی، بزگر ټیل وهلې ده، لاندې کوهي ته یی غورځولې ده او ځان یی ترې بېغمه کړې. بېرته راغلی کور ته، بزگر ډېر خپه دی، بس وزې او مېرې یی اخېستي، رمه یی جوړه کړې او سر په سحرا شوی. کال وروسته په هماغې دښتې ورپېښ شوی، تېری شوی، هماغه کوهي ته ورغلی، خپله پگړۍ یی بنکته کړې ده، چې گوري پگړۍ پورې یو دیو نښتی، ډار شوی، زړه یی و، چې پگړۍ پرېږدي، دیو بېرته وغورځوي، دیو ورته زاری کړې، چې له دې کوهي نه مې وباسه، زه به تا سره ډېرې ښېگڼې وکړم، بزگر چې اوس چوپان شوی، دیو یی له کوهي نه ويستلی، دیو ورغاړې وتی، ډېره خوښي یی څرگنده کړې، چوپان ترې پوښتنه کړې، چې ولې په کوهي کې دومره خپه وې؟

ویل، قسم دی، یو کال کبېرې، دې کوهې ته یوه ژبوره بنځه راغلې، زاره یې راکې چولې، شپه او ورځ جنګ کوي، اوس راته ووايه چې د دې بېګنې په بدل کې څه مرسته درسره وکړم، چوپان ویلي، کور دې ودان که اړتیا پېښه شوه، بیا به یې درته ووايم، دیو ویلي، چوپانه! زه به لاړ شم، د پاچا په لور به کېنم، چې د دنیا طبیبان او پاروگران راولي، زه به نه پاڅېږم، خو کله چې ته راغلې، زه به پاڅېږم، پاچا به ډېر بخششونه درکړي، چوپان ویلي، سمه ده، بس ورځه پرې.

دیو تللی، د پاچا په لور کېنناستلی، د پاچا د لور رنګ ورځ تربلې زېږېږي. د دنیا طبیبان، پاروگران، ملنګان او دمگران یې راوستي، نجلی ښه شوې نه ده، چوپان د ملنګ په جامه کې ورغلی، ویلي زه خلک دموم، الله ﷻ ورته شفا ورکوي.

پاچا خبر شوی، امر یې کړی، چې دا ملنګ راولی! ملنګ د پاچا حضور ته ودرول شوی، پاچا ویلي، ملنګه، زما لور وگوره، نه په دم ښه کبېرې، نه په دعا او دوا – که ستا په دم ښه شوه، دا لور به مې هم درکړمه او نیمه پاچاهي به هم درکړم. ملنګ ویلي، توکل په خدای ﷻ.

د ملنگ او دیو، خو خبره یوه وه، ملنگ ځان سره بونگیدلی،
دیو له نجلۍ نه پاڅېدلی، چوپان ته یې ویلي گوره! یوه نیکی
دې راسره کړې وه، یوه مې درسره وکړه، زه ځم د بل پاچا په
لور کېنم، چې هلته راپسې را نه شي، که راغلي وژنم دې.

چوپان ویلي سمه ده، نه به درځم. د پاچا لور ورځ تر بلې
غوږېږي، روغه شوې ده، په دربار کې شهنایي غږول کېږي،
د خوښیو مراسم دي، بس پاچا خپله ژمنه پوره کړه، ملنگ ته
یې هم خپله لور ورکړه او هم یې نیمه پاچاهي.

دیولار د بل هېواد د پاچا پر لور کېناست، هلته هم غوغا
جوړه شوه، د پاچا لور ناروغه ده، د دنیا طبیبان راغلل، ښه
نه شوه. پاچا خپل وزیران راوغوښتل ویل، وزیرانو! زما د لور
د ناروغۍ چاره کول په کار دي، څه باید وکړو. کوم هوښیار
وزیر وویل: پاچا سلامت! د فلاني هېواد د پاچا لور هم ورته
ناروغي لرله، یو ملنگ راغی، دم یې کړه، ښه شوه. اوس هغه
ملنگ د پاچا زوم دی، د پاچا زوم که راولو، کېدای شي دا هم
ښه کړای شي.

پاچا خوبن شو، بل پاچا ته يي قاصد ولېږه، ورته يي وويل:
 كه ستا زوم زما لور ښه كړه، زه به خپله ټوله پاچاهي ورته
 بخشش كړم. پاچا خپل زوم راوغوښت او د بل پاچا غوښتنه
 يي ورته واوروله. د پاچا زوم خوپه دې پوهېده، كه ديو پسې
 لاړ شي، ديو به يي ووژني. انې بانې يي ډېرې وكړې، خو د
 پاچا حكم و، بايد تللی وای، د پاچا زوم مجبور شو، چې لاړ
 شي.

چوپان يانې د پاچا زوم د بل هېواد پاچاهۍ ته ورغلی، پاچا
 ورته كيسه كړې ده، چې دغسې لور مې ورځ تربلې زېږېږي،
 ته يي دم كړه، كه خدای ښه كړه، ټوله پاچاهي به دركړم. د
 پاچا زوم ويلي: زه يو شرط لرم، پاچا ورته وويل: ستا هر شرط
 منم، د پاچا زوم وويل: شرط مې دا دی، چې ما به د ناروغې
 سره يواځې پرېږدئ، زه يي چې دموم، بايد هېڅوك هم
 موجود نه وي.

پاچا شرط منلی، د پاچا زوم چې د بل پاچا د لور كوټې ته
 ننونې، د ديو سترگې پرې لگېدلي، ديو پرې په قهر شوی،
 ورته يي ويلي، اوس خو دې بې مرگه نه پرېږدم، ما خو تا ته
 ويلي و، چې بيا به راپسې نه راځي.

د پاچا زوم هوښیاري کړې، دیو ته یې ویلي، دیو وروره! تا ما سره دومره ښه وکړل، چې زه اوس د پاچا زوم یم، اوس د دې لپاره نه یم راغلی، چې تا ته ووايم، د پاچا له لور نه پاڅېږه. دیو په غوسه شوی، ویلي، نوڅه لپاره راغلی یې، د پاچا زوم ورته ویلي، راغلی یم، چې د دوستۍ حق دې اداء کړم، غوږ رانږدې کړه، چې درته یې ووايم، د یو چې غوږ ورنږدې کړی، د پاچا زوم ورته ویلي: هغه ژبوره ښځه له کوهي نه راوتلې او تالتيوي، نور دې خوښه خپله، دیو پاڅېدلی، پاچا زوم نه یې مننه او هم غوښتنه کړې، چې خدای تعالی ته وگوره، ښځې ته زما ادرس ونه ښیې، زه لارم په خپله مخه.

دیو نامالوم لوري ته تښتېدلی، نجلی ښه شوې، په دې پاچاهۍ کې هم د خوښۍ شهنایي غږول شوې او په ټولو هېوادونو کې هنگامه گډه شوې، چې د فلاني پاچا زوم داسې کمال لري، چې دیو پاڅولی شي، بزگر له غمه چوپان شو، چوپانۍ نه وروسته د پاچا زوم او د نیمې پاچاهۍ خاوند شو او دا دی، دیو هېواد پاچا شو.

پوه شوی ورواځی! نور نو بدې یې د هغو شي او ښېگڼه یې زمونږه، زه لارم چې د لمانځه وخت دي. ماشومانو او ځوانانو غږ کړ! په مخه مو ښه.

زورور

مازیگری دی، نری نری باران ورېري، حضرت میر کا کا امسا
په لاس د جومات خوا ته روان دی، د کلي ماشومان ورپسي
دي، کیسه تري غواړي.

حضرت میر کا کا دېري خوا ته تاو شو، ويل راضي بچوا چي
ستاسي له غم نه ځان خلاص کړم. ماشومانو د خوښۍ نه
چېغې کړې، هله کا کا کیسه وايي، کا کا کیسه وايي! بس په
همدې چغو، نارو، سورو حضرت میر کا کا دېري ته ورسېد،
د ونې ډډ ته يې ډډه ووهله او کیسه يې پيل کړه:

و، نه، و، یو پېری و، د بر کلي د زړې کلا په یوه زوړ برج کې
اوسېده، کله، کله به د کلي پر ځینو نجونو کېناست او دېري
به يې وځورولې، د کلي پاچا صاحب چې به راغی، دم او دعا
به يې وکړه، پېری به پاڅېد. بله ورځ به په بل چا کېناست او یا

هم پر هماغي جلی به بیا کیناست، پاچا صاحب ترې پوښتنه وکړه، چې دا جلی ولې خوروې؟ پېري به ویل: زه پر دې نجلی مئین یم، پاچا صاحب خو ځلي پېري ته گواښونه وکړل، ویل که بیا دې نجلی وخوروله په اور به دې وسوځوم. پاچا صاحب ویل، دا پیری ډېر زورور دی، پاڅول یې ډېر زور غواړي. بیا به یې غټه شکرانه واخېسته، خو کلونه تېرېدل، پیری له نجلی نه لاس په سر نه شو، پاچا صاحب غوسه شو او پیری یې کلک وتاړه، هغه دمونه یې پرې چوږول چې پیری باید وسوزوي، پیری پاچا صاحب ته زاری او ننوتې وکړې، چې دا ځل مې وبخښه، بیا به داسې ونه کړم او ستا به هم په کار شم، له دې کلي نه به لاړ شم. که چا درسره زورزیاتی کاوه، زما یو وېښته دود کړه، زه به درته حاضرېږم. وایي چې پاچا صاحب د پېري سره په همدې موافقه وکړه.

یوه ورځ پاچا صاحب له قصاب نه غوښه اخیستله، په پیسو قصاب ورسره جنجال وکړ، قصاب پاچا صاحب سم نه و پېژندلی، بد بد یې وواهه، پاچا صاحب د پېري وښته دود کړ، پېري حاضر شو، ویل پاچا صاحب امر کوه، څه وکړم؟

پاچا صاحب ورته وویل، هغه مخامخ قصاب گوري، بد بد
 یې ووهلم، ورشه په قصاب کپنه او بڼه بد بد یې ووهه! پیري
 چې قصاب ته وکتل، کنجکونه او چرې یې ولیدې وډار شو،
 ویل پاچا صاحب! قربان دې شم، هغه سره خو چرې، تبرګي او
 کنجکونه دي، زور مې پرې نه رسېږي، خو که غواړې کوم
 غریب کچالو فروش یا بل دوکاندار به درته چپه کړم، پاچا
 صاحب پیري ته بد بد وکتل، رخصت یې کړ ویل: یاره رښتیا
 یې ویلي دي چې: (په بره خبرې اشنا تل د زورورو اوبه)

ماشومانو وخنډل ویل: کا کا یعنی په زورورو د چا زور نه
 رسېږي، ویل یې په کومه ټولنه کې چې قانون سم تطبیق نه
 شي، هلته د زورورو هر زور چلېږي، خو که قانون وي، زورور
 په خپله له زوره لوېږي او خلک یې له شره ژغورل کېږي.

حی! بچو خدای ﷻ دې زموږ په وطن کې قانون حاکم کړي.

د زخم

نن بيا حضرت مير کاکا د دېرې د ونې ډډ ته ډډه وهلې وه،
امسا يې تر څنگ اېښې وه، ماشومان او ځوانان ترې
چار چاپېره ناست وو، ټولو په بې صبرۍ د حضرت مير کاکا له
خولې کيسې اورېدو ته په تمه وو. حضرت مير کاکا چې به د
خو قدمونو مزل وروسته کېناست، ډېر به ستړی ښکارېده،
سah يې بنده بنده کېدله، پر ناستو ماشومانو او ځوانانو به
يې غږ کړ: وا هلكه وړوا! لږ غلي شئ. ستړيا مې ووځي، کيسه
درته کوم.

ناستو کسانو ويل: سمه ده کاکا موږ غلي يو.

حضرت مير کاکا کيسه داسې پيل کړه!

و، نه و، یو سړی و، د ښکار سره یې ډېر شوق و، یوه ورځ ځنگل ته د ښکار پسې تللی و. په ځنگله کې لاره ترې غلطه شوې وه. حیران و، چې له ځنگله نه څنگه راووځي، شپه پرې راغله، د ځنگله ځناورو ورته گواښونه پیل کړل، ناڅاپه یو دیو پرې راپېښ شو. حضرت میر کا کا لنډه دمه وکړه، ماشومانو او ځوانانو بیا پرې غږ وکړ: ښه بیا څه وشول؟ حضرت میر کا کا ویل، د سړي بخت ښه و. دیو ټول ځناور وشل او د سړي سره یې دوستي شوه. دیو به خواږه او هر څه برابرول او انسان ته یې د خوراک لپاره راوړل، کلونه تېر شول، د دیو او د انسان ژوند په ځنگله کې تېرېده، بس دیو به گټله او انسان به خټله.

یوه ورځ دیو ناوخته راغی، ډیر سترې او ستومانه و، د انسان خوا ته چې راغی، کېناست، خپله ستریا یې وویستله، خوله یې خلاصه کړه او د ستریا د رفع کولو لپاره یې اوږده ساه واخیسته، انسان ورته وویل: اهو دیو وروره! دا خوله دې ډېر مردار بوی کوي، دا خولې پاک ساته. دیو غوسه شو او هم خفه. تېر یې واخیست، انسان ته یې وویل: په دا تېرمې په سر ووهه، چې مات شي، انسان وډار شو، ویل دا کله شونې ده،

دا کار نه کوم. د دیو سترگې له ډېرې غوسې سرې شوې، په قهر یې وویل: که په دې تیر مې سر مات نه کړې، وبه دې وژنم او خام به دې وخورم، هله شابه سر مې مات کړه. انسان مجبور شو، تیر یې واخیست او دیو یې په سر وواهه، سر یې پرې مات کړ، دیو انسان ته مخ راواړوه، ویل انسانه، کار دې کوه، کار مې کوم، زما او ستا ترمنځ هېڅ ډول اړیکه نشته، دیو لاړ په خپله مخه او انسان هماغلته پاتې شو، د ځنگله نورو ځناورو د دیو له وېرې انسان ته څه نه ویل.

د ناستو کسانو تلوسه لازياته شوه، ویل بڼه بیا څه وشول؟ حضرت میر کا کا ویل، دوه کاله وروسته دیو په هغه لاره تېرېده، گوري چې انسان ډېر خپه ناست دی، د انسان سترگې چې په دیو ولگیدې، خوښ شو، دیو ته یې غېږه ورکړه او د خوښۍ په انداز کې ورته وویل: دیو وروره! ځنکه یې؟ هغه زخم دې اوس ځنگه دی؟

دیو خپل سر ورته ټیټ کړ، ویل: انسانه وگوره! هغه زخم اوس ټول بڼه شوی، خو قسم درته کوم، چې د خبرې زخم دی اوس هم پرهر دی او لامې زړه جوړ شوی نه دی. دیو دا خبره وکړه او په خپله مخه روان شو، انسان هم له ځنگله نه لاړ کور ته.

دا وه کیسه، نیکی دې مونږ ته وي بدي دې ځناورو ته!

ناستو ماشومانو پوښتنه وکړه، دا خودې ډېره ښه کیسه
وکړه. حضرت میر کا کا ویل بچو! دا مې ځکه تاسو ته وکړه،
چې کله چا ته خبرې کوئ، سنجیده یې وکړئ، اول یې په
مغزو کې له فکر کولو وروسته ښه تصفیه او بیا یې وکړئ، نو
هېڅکله به دوستان له تاسو نه خپه نه شي.

ټولو ناستو کسانو غږ کړ! ښه کا کا همدا سې به کوو.

د لوی قاضي تنگونه

حضرت مير کاکا سر پر زنگانه او لاس پر امسا ايښي و، خپه مالومېده، د کلي ځوانان او ماشومان بيا ترې راتاو شوی وو او ترې د کيسې اورولو غوښتنه کوله. حضرت مير کاکا ته چا دروغ ويلې وو، ځکه ډېر خپه و، ويل دا خلک ولې دروغ وايي، فکر کوي نور خلک پرې نه پوهېږي، خوزه دروغجن مالومولی شم. ناستو ماشومانو او ځوانانو ويل: هغه څنگه؟

حضرت مير کاکا وويل: ځکه زه تجربه لرم او په همدې اړه غواړم تاسې ته کيسه وکړم، ټولو چک چکې کړې، خوشحاله شول، چې حضرت مير کاکا کيسه اوروي.

حضرت مير کاکا ويل: په کوم کلي کې درې ورونه وو، يو پکې غل و، کله چې پلار يې وفات کېده، خپل زامن يې

راغونہ کرل، ویل: زامنو! زما د کتہ ہری پنی لاندی د سرو
یوہ سکہ دہ، زما لہ مرگہ وروستہ ہغہ واخلی او پہ خیلو کی
یہی سرہ وویشی، ہمدی خبری پہ کولو سرہ ومی.

پہ زامنو کی یہی یوہ تن یوہ سکہ غلا کرہ، دري وارہ یو پر بل
دعوہ وکرہ او یو پر بل مدعی شول، خبرہ قاضی تہ لارہ،
قاضی ہم د دوی پرہ کرہ ونہ شو کرای، حکہ دري وارہ
مدعیان وو، نہ شوای کوالی یوہ تہ قسم ورکری. خبرہ دہرہ
غتبہ شوہ، پاچا تہ ورسپدہ، پاچا لوی قاضی تہ امر وکر، چہ
غل مالوم کری، کہ نہ، خیلہ دندہ بہ لہ لاسہ ورکری. لوی
قاضی خپہ او پرہشانہ کور تہ راغی، لوری یہی ترہ پوہنتنہ
وکرہ، پلار جانہ ولی خپہ یہی؟ پلاری یہی د تہری شوہ پہنی
تولہ کیسہ ورتہ وکرہ، لوری یہی وویل: پلار جانہ، دا خواسانہ
دہ، مہ پرہشانہ کہرہ، پہ غورہ کی ورتہ خہ وویل: لوی قاضی
دہر خوشالہ شو، دري وارہ مدعیان یانی ورونہ یہی
راوغوبنتل، حاتہ یہی مخامخ کہنول، لوری یہی د پردی شاتہ
کہناستہ، قاضی دوی تہ وویل: زہ تاسو تہ یوہ کیسہ کوم، بیا
یہی پہ ارہ یوہ پوہنتنہ ہم کوم، خواب راکری؟

مدعیانو ورونو وویل: قاضي صیب سمه ده. قاضي وویل: په یوه کلي کې یوه ډېره حسینې نجلۍ وه، د واده په اوله شپه کله چې خاوند یې غوښته ورسره یوځای شي، نجلۍ ډېرې وژړلې، مېړه یې ترې پوښتنه وکړه، چې ولې ژاړې؟

نجلۍ ویل، بس څه یې کوي؟ پرېږده، چې په زړه کې مې وي، خاوند یې په قهر شو، چې ولې نه وایې، وایه.

نجلۍ وویل: ژاړم په دې چې زما بل څوک خوښېده او واده مې له تاسره وشو. سړي وویل: یاره نجلۍ! تا چې دومره جرئت وکړ، زما د خور پرځای یې، د واده په همدې جامو کې څوک چې دې خوښېږي، هغه ته لاره شه، نجلۍ د واده په جامو کې د هغه هلک کورته روانه شوه، په لاره کې یوه ډله غله ناست و، نجلۍ چې یې لیدلې، خوښ شوي، چې ښکار خو پیدا شو.

نجلۍ په ژړا شوې او غلو ته یې خپله کیسه کړې، د غلو هم پرې زړه سوی، پرېښې یې ده، د هلک کور ته چې رسېدلې، هلک حیران شوی، چې دا څنگه پېښه شوه، نجلۍ هلک ته کیسه وکړه، هلک له ډېرې خوښۍ نه د ناوې جامې ویستلې

او خپلې خور ته یې ور په تن کړې، ویلي هغه چې دومره
خوځوانې وکړه، دا ښه یې راسره وکړل، زه به دا ښېگڼه ورسره
وکړم، خپله خور به ورته ورکړم.

خور یې چې د ناوې په جامو کې د هغه شاوو کور ته روانه
شوې، دا هم په غلو اوښتې، غلو ویل: دې نجلی دروغ ویلي
اوس به یې ولوتو! نجلی نه یې پوښته کړې، چې ته خواوس
په دې پلمه لږې بېرته څنگه راغلي، نجلی ټوله کیسه ورته
کړې او ورته ویلي، چې زه هغه نجلی نه یم بلکې د هغه هلک
خور یم، چې خپلې مینې ته ورسېد، خو غلو بیا پر نجلی
رحمېدلي پرېښي یې ده د شاوو کورته. شاوو هغه سره نکاح
وکړه، قاضي له درې واړه ورونو نه پوښتنه کړې، چې په دوی
کې چا ښه وکړل، شاوو، مئین، که غلو؟

یوه ورور ویلي، شاوو ښه وکړه، ځکه خپله ښځه یې مئین ته
ورکړه، بل ورور ویل، نه مئین ښه وکړه، ځکه دومره
انسانیت پکې و، چې خپله خور یې شاوو ته ورکړه، درېیم
ورور ویل: نه غلو ښه وکړه، ځکه که غلو نه وه پرېښې، تیاره
مړی وه، د قاضي لور د پردې له شا نه پرې غږ کړی، چې غلو
ښه کړی، ته هم ښه وکړه او هغه سره چې دې اخیستي هغه

ورکره، غله وویل: بلکل یی ورکوم، خکە ټول غله خوهم بد
خلک نه دي.

حضرت میر کا کا ویل، زما تجربه دا ده، غل به د غلا صفت
کوي، شرابي به د شرابو، بدلمنه خلک د بدلمنو، هر خوک د
هر څه په باب له خپلې دیدگاه نه خبرې کوي، نو خکە باید
دروغ ونه وایي، خکە خلک یی پېژني او پرې خاندی او هم
وروسته پرې ملنډې وهي.

حضرت میر کا کا پاڅېده روان شو او ناستو خلکو ته یی
ووویل: ځی بجو! چې هېڅکله هم دروغ ونه وایئ.

ماشومتوب

نن د معمول خلاف حضرت مير کاکا په خپله د کلي پر هلکانو او ځوانانو غږ وکړ، چې کيسه به ورته وايي! د کلي ماشومان او نوي ځوانان هم په بې صبرۍ د حضرت مير کاکا پسې شول، چې د کلي دېرې ته لاړشي او کيسه واوري. حضرت مير کاکا لږ څه غمجن بنکاریده، ويل يې بچو! نن تاسوته د پند نه ډکه کيسه کومه، بڼه به ورته غوږ ږدي شور به نه کوئی چې بيا تاسې داسې څه ونه کړی چې دخلکو دځندا شی. ټولو ويل، بڼه کاکا، خو ژر شه کيسه وکړه.

حضرت مير کاکا بيا امسا پر ځمکه بنځه کړه دسترپا په حال کې يې د ونې ډډ ته ډډه ووهله ويل يې، رانږدې شی بچو! د کلي ټول ماشومان او تنکي ځوانان د حضرت مير کاکا شاخوا راټول او غلي کيناستل چې له حضرت مير کاکا نه کيسه

واوري . حضرت مير کا کا کيسه پيل کره . ويل بچو! زورور
 خان زمونډ کلي خان او مالداره سږي و ، خدای ټ هر څه
 ورکړي وه خوزوی يې نه درلوده ، درې ودونه يې وکړل
 ، يوازې لونې به يې په نصيب کيدلې ، کله يې چې څلورمه
 بنځه وکړه خدای ټ ورته يوزوی ورکړه ده له ډيره نازه په خپل
 زوی باتور خان نوم کېښود ، باتور خان ډير نازولی و ، ماشوم
 ورو ورو په خبرو راغی ، د ماشوم په هرې خبرې او پوښتنې
 سره به زوروخان وغوړيده او بيا به يې له نازه ښکل کړ
 باتور خان به يې په غېږ کې ټينگ ونيوه او بيا به يې په جان
 و قربان دواړه مخونه ښکل کړل.

يوه ورځ زورور خان خپل زوی باتور خان ځان سره جومات ته
 راوست زمونډ کلي په جومات کې يوه غټه ونه چې د مرغيو
 ډيرې ځالې پکې وې ، باتور خان به په نيمکۍ ژبه له پلار نه
 پوښتنه وکړه! پلاره ، پلاره ، هغه چيشی دی؟ زورور خان به
 ماشوم بيا بيا ښکل کړ او په مهربانه لهجه به يې ويل ، د
 مرغيو ځاله ده زوی نه مې څار شم ، بيا به ماشوم ويل ،
 پلاره ، مرغۍ چې شى دی؟ بيا به زورور خان له خدا شين
 شو ، ماشوم به يې په غېږ کې ټينگ کړ زما زړگيه! مرغۍ

وزرې لري، الوزي، دانې ټولوی او بیا یې د خپلو بچو په خوله کي ورکوي چې ماړه شي .

ماشوم به بیا بله پوښتنه وکړه او پلار به یې په مهربانۍ ورته ځواب ورکړ، ماشوم د یوې مرغۍ او د هغې د ځالي په اړه لسگونه پوښتنې وکړې او پلار به یې په ډېرې مهربانۍ ورته ځواب ورکاوه.

ماشوم ورو ورو لوئېده، ځوان شو، د خان نازولی زوی و، زورور خان سپین ږیری کېده، خو د خپل زوی په هیله د ژوند ساه اخېستله، کلونه تېر شول، زورور خان په ملا کړوپ بوډا شو او باتور خان په مټ قوي ځوان.

یوه ورځ دواړه له اذانه څو شېبې مخکې جومات ته راغلل زورور خان د جومات پر برنډه کېناست خپله امسا یې ترڅنگ کېښوده، پر باتور خان یې غږ وکړ، باتوره! و باتوره! زویه لږې اوبه راوړه ډېر تږی یم، باتور خان چې د ځوانۍ په نشه مست و، له ډېره نازه وروسته یې خپل پلار ته اوبه راوړلې. پلار یې باتور له لاسه ونيوه ورته یې ویل، زویه! زما ترڅنگ کېنه، چې دمه مې راسته شي. باتور خان اخوا دېخوا کېده، پلار یې

پوښتنه وکړه، زویه! پاس په ونه کې دا ځالې د څه شي دي؟
 باتور خان ورته په تنده لهجه وویل، ته یې نه وینې ږوند یې،
 د مرغیو ځالې دي که نه! پلار یې وویل، مرغۍ څه ته وایي
 زویه؟!

زوي یې بیا په قهرجنې لهجې وویل، دا دې لبله! خدای
 لیونی هم کړې، اوس لا مرغۍ هم نه پېژنې؟

پلار یې وویل: زویه! کله چې ته ماشوم وې، په همدې ځای
 کې تا د مرغیو او د هغې د ځالې په اړه له ما نه په یوه ساه
 لښکونه پوښتنې کولې، ما به ستا د هرې پوښتنې په ځواب
 کې لومړۍ ښکلولې او بیا به مې په جان و قربان په ډېرې
 مهربانۍ ځواب درکاوه. درېغه چې نن ته دومره لوی شوی
 یې، چې زما د یوې پوښتنې د ځواب حوصله هم نه لرې او په
 دومره زشته لهجه ځواب راکوې. ما دې سپړیتوب مالومولو،
 زما زوی نه یې. باتور خان په ژړا شو او په همدې ژړغونې
 حالت کې یې وویل: دري ژبورښتیا ویلي وو، چې:

(دل پدر به بچه از بچه به کو پرچه!) حضرت میر کا کا خپلې
 اوبښکې پاکې کړې ویل بچوا چې تاسې داسې ونه کړئ.

د خره پاچاهي

د ثور له کودتاه ايله خو کاله تېر شوي وو، فرمانونه يو په بل پسې صادرېدل، د وخت جمهور رئيسانو، چې يو د بل له وژلو وروسته د چارو واگي ترلاسه کول د اولس د غوښتنو خلاف فرمانونه يې صادرول، د بنځو د ۳۰۰ ولور، د گروي د له منځه وړلو، د جنايي بنديانو د خوشې کېدو او دې ته ورته نور... خو يو به يې هم په بشپړ ډول نه عملي کېدل.

حضرت مير کاکا چې د جمعي له لمانځه وروسته د کور خواته روان وو، د کلي نوو ځوانانو او ماشومانو ورته په لاره کې بلا زارۍ وکړې، چې موږ ته کيسه ووايه، خو د حضرت مير کاکا تبعه په دې ورځ ډېره خټه وه، نه يې غوښتل کيسه وکړي، په ملا کړوپ، امسا په لاس د تگ سرعت يې لږ زيات وو، د کلي هلکان پوه شول، چې حضرت مير کاکا کيسه نه وايي او ځان باسي.

مخې ته يې ودرېدل، ويل، کا کا چې کیسه ونه وايي، کور ته تللی نه شي، حضرت میر کا کا چې د کلیوالو ځوانانو ټینګار او سر زوري ولیده، موسکی شو، ويل نه مې پرېږدی نو؟

هلکانو ويل، خیر دی، وی وایه، حضرت میر کا کا غاړه صافه کړه او د هو سر يې وبنسور او، ويل، په ځنگله کې د زمري پاچايي وه، نور ټول حیوانات به له زمري نه ډر ډارېدل او د زمري هر امر به يې منل، آن تر دې چې په کوم ځای کې زمري اوسېده، نورو حیواناتو به له ډاره په هغه طرف هم نه ورتلل، یوه ورځ خرد ځنگله په یوه څنډه کې خړېده، او همداسې ورو، ورو مخکې تل، گوري، چې زمري پروت دی، خردېر وډار شو، زړه يې و، چې وتبستی، ځان سره يې سوچ کړی، که وتبستم، زمري به راپسې شي او به مې خوري، راځه ځان په خړېدا بوخت وبنایه. گوندې د زمري درباندي زړه وسوځي او فکر وکړي، چې په غلطی کې دلته راغلي يم.

خړ چې زمري ته نږدې شوی، زمري هېڅ عکس العمل نه دی بنودلی، خړ زړور شوی، بڼه نږدې شوی، گوري، چې زمري مړ پروت دی، خړ ډر خوشحاله شوی، چرت ورغلی، چې راځه د زمري څرمن راوباسه، وايي غونده او په نورو حیواناتو

حکومت وکړه، همداسې یې کړی، د زمري خرمن یې ویستلی، په خپله یې اغوستی، پاچاهي یې پیل کړې ده. په اول ځل فرمان یې صادر کړی، چې له دې وروسته به د یوې میاشتي لپاره هر حیوان د پاچاهۍ چارې پرمخ وړي. نورو حیواناتو خپل وار تېر کړی، د خرنوبت رارسېدلی دی، د پاچا فرمان ورته ابلاغ شوی، خرډېر خپه شوی، چې پاچاهي خوزموډ کار نه دی، هغه د زمري زړه غواړي، زه به څنگه کوم، د نورو حیواناتو به ملتیا پاچا ته راغلی، پاچا ته یې ویلي، قربان دې شم، زه پاچاهي نه شم کولی، داستاسو صفت دی، له لورینې مو مننه، خوما معذور وگڼی، زه دا ستر مسؤلیت په غاړه نه شم اخیستلی.

پاچا په قهر شوی، ورته یې ویلي دي، چې ولې ته له گیدړ نه هم بدتر یې، هغوی خپله دوره تېره کړه، ته یې نه شي کولی. خرویلی، قربان دې شم، زه خریم، پاچاهي زما صفت نه دی، زه یې نه شم کولی، پاچا بیا په قهر شوی، نور ځناور یې رخصت کړي، خره ته یې ویلي، یوازې درسره خبرې کوم، نور ځناور چې وتلي، پاچا خپل نقاب پورته کړی، خره ته یې

ویلی، بی غیرتہ خبری مه کوه، گوره، زه هم خریم، وگوره،
چی خنگه بنه پاچاهی کوم.

خرپه خندا شوی، ویل، زما اول نه هم درباندي شک و، حکه
له فرمانونو نه دي مالومېده، چې ته زمري نه یی، حه کار دي
کوه، ته ورک شی، فرمان دي ورک شی.

هر سړی پیدا دی خپل، خپل کار لره که نه.

بنه دي زموږ وي، بد دي دهغوی، حی! بچیانو زه هم ستړی
یمه، ویده کېږم، ټولو وخنډل او ترې بېرته راستانه شول.

د سوداگر هونبیاره لور

حضرت میر کا کا د معمول په خبر لکړه په لاس د جومات خوا ته روان دی، د کلي ماشومان او زلمیان چې د حضرت میر کا کا په کیسو مین دي، ورته لار څاري کوي، چې حضرت میر کا کا لکړه په لاس په ملا کړوپ کوڅه کې روان دی، هلکان ورپسې شوي، چې کیسه به راته وایي.

حضرت میر کا کا چې لاله پخوا د هلکانو په ذوق او شله توب ښه پوهېده، مجبور شو، چې بیا دې ته لار شي، لکړه یې پر ځمکه کېښوده او د ونې ډډ ته یې ډډه ووهله. ویل یې، بچوا! کیسه درته کوم، خو دې پوښتنې به نه کوی.

هلکانو ورسره ومنله، ویل هله ژر شه، کا کا کیسه پیل کړه. حضرت میر کا کا غاړه تازه کړه! ویل، و، نه، و، یو سړی و،

خدای ﷻ ورته بنه پرېمانه شته ورکړي وو، د سړي یو زوی ؤ او یوه یې بنځه. زوی یې ډېر نازولی و، یوه ورځ سړي او بنځې یې په ګډه پرېکړه وکړه، چې یو نازولی زوی لرو، د هېڅ شي کمی نه لرو، باید ورته بنځه وکړو، بنځې یې ویلي دي، چې داسې بنځه باید ورته وکړو، چې همدغه غوندې له موره یوه او نازولې وي. مشوره یې کړې، چې د برکلي د سوداګر یوه لور ده او هغه هم نازولې، همغه به ورته وکړو.

د سوداګر پر لور جرګه شوي، سوداګر فکر کړی، چې لور مې نازولې او له موره یوه ده، هلک هم نازولی او له موره یو دی، راځه! همدغه ته یې ورکړ، دسمال یې ورکړی، سړي پر خپل زوی زېری کړی، چې بنځه مې درته وکړه، هلک ډېر هوښیار و، ځان سره یې سوچ کړی، چې مور او پلار مې په خپل سر داسې بنځه راته کړې، چې نه مې لیدلې نه یې پېژنم، باید د خسرګنۍ په باب مالومات ترلاسه کړم.

پلار ته یې ویلي، چې د څو ورځو لپاره چېرته د چکر لپاره په سفر ځم، د هلک مور و پلار چې هېڅکله یې هم د خپل زوی غوښتنې نه وې درک کړي، ورته اجازه ورکړه. هلک د خپل خسر کلي خوا ته روان شو، کلي ته چې ورسېد، ګوري، چې

په دېره کې يې خسر ناست دی، سلام يې واچوه، خسر يې پرې غږ کړی، چې هلکه راځه! چای وڅښه. خسر خو يې نه پېژنده، چې زوم يې دی، خو زوم يې خپل خسر پېژنده، خپله ښځه يې نه وه ليدلې.

هلک ويل، چای نه څښم، خو که اوبه وي څښم يې. اوبه يې څښلې، سوداگر ورته ويلې، ځوانه چېرته روان يې؟ هلک ويل، په مزدورۍ پسې وتلی يم، ډېر غريب يم که چېرته کار پيدا کړم. سوداگر ويلې، راځه! ما سره شه، زه اکثراً په سوداگريزو سفرونو بوخت يم، بس مېلمنو ته له کوره چای، ډوډۍ راوړه او تنخواه اخله.

هلک خو له خدايه همدا ساعت غوښته، ويل سمه ده، هلک سوداگر سره مزدور شوی، بس کله چې مېلمانه راشي، د سوداگر له کوره دېرې ته چای او ډوډۍ راوباسي. بله ورځ سوداگر په سفر وتلی، هلک ته يې ويلې دي، چې په مېلمنو دې پام اوسه، که راتلل، درنه خپه نه شي، هلک ويل په سترگو.

د سوداگر پر لور یو بل ځوان هم مئین و، خو نجلۍ ورسره اړیکه نه درلوده، بله ورځ مئین تللی بازار ته، یو قیمتي ټیکری یې اخیستی، راغلی، د سوداگر کور یې ټک ټک کړی، مزدور وتلی، گوري، چې یو ځوان دروازه ټکوي، له ستړي مشي وروسته یې ورته د چای او ډوډۍ ست کړی، مئین ویلي، ډوډۍ نه خورم، دغه سوغات د سوداگر بنځې ته ورکړه او ورته ووايه، یو څوک غواړي، په ولاړه درسره څو خبرې وکړي. مزدور تللی، د سوداگر بنځې ته یې د مئین سوغات ورکړی او د سوداگر غوښتنه یې هم ورسولې ده. د سوداگر بنځه دروازې ته وتلی، گوري، چې نا اشنا ځوان ولاړ دی، له ستړي مشي وروسته ځوان ورته ویلي، ترورې ازه ستا پر لور مئین یم، په دې هم خبر یم، چې هغه موبل چا ته ورکړې ده، زه یو ارمان لرم، ما ته خویې هسې هم نه راکوئ، څو که د پنځو دقیقو لپاره ما ورسره کهنوی، یو څو خبرې مې پر زړه دي، هغه به ورته ووايم، نور به درنه ځم.

د سوداگر بنځه چې ټیکري ته گوري، ډېر قیمتي ورته ښکاري، زړه یې نه کېږي، چې له لاسه یې ورکړي، بل خوا ته د ځوان غوښتنه هم ورته ډېره ناروا ښکاري. بنځې ویلي، زه

خوبه دا هڅه وکړم، خو که لور مې ومني. مټين ورته ويلې، ته خو هڅه وکړه، کېدای شی موفقه شي. ښځې خپلې لور ته د ځوان غوښتنه رسولې، لور يې ډېره هوښياره وه، ورته يې ويلې: مورې! تا ته خو مالومه ده، چې زه دلته د بل چا امانته يم، دا کار نه شم کولی، مور يې ورته ويلې، لورې، دا خو دومره خبره نه ده، څه خوري خو دې نه، پنځه دقيقې ورسره کېنه، نور يې رخصت کړه، لور يې ويلې، ښه دا خو نارينه دی، که لاس راباندې واچوي؟

خو خير زه ورسره کېنم، په دې شرط چې سړی به په کت کې ځان کلک تړي، ځکه لاس راباندې وا نه چوي، مور يې مټين ته د نجلۍ شرط ويلی، مټين ويلې، زه يې هر شرط منم. د سوداگر لور مزدور يانې خپل نامزد ته چې لايې نه پېژني ويلې، دا سړی ښه کلک تړلی شي که نه؟

مزدور ويلې، ولې نه، ويل يې وهلې يې هم شي که نه؟ د مزدور خو هسې هم ورته زړه ډک و، ويل يې ولې نه. وهل يې ما ته پرېږده، ځوان يې په کت پورې کلک تړلی او مزدور ته يې امر کړی، چې په مرگ يې وواهه، چې بيا د چا د خور او لور هوا په سر ونه گرځوي. مزدور هم ناراستي نه ده کړې،

مئین یی په مرگ وهلی، له پنبو یی غورځولی او د کټ سره یی دباندې ختا کړی دی.

مئین په ډېر سختۍ ځان خلاص کړی او د سوداگر له کلي نه یی پنبې سپکې کړي دي، مزدور ځان سره فکر کړی، چې خوانبې مې خطا کاره ده، هسې نه بله ورځ منگی مات شي، سوداگر چې له سفره راغی، مزدور ورته ویلي، که مو اجازه وي، کور پسې ډېر خپه شوی یم، کور ته به لاړ شم، خو ورځې وروسته به راشم. سوداگر پیسې ورکړي، هلک یی رخصت کړی، هلک چې کور ته رسېدلی، ډېر خپه ناست دی، مور یی ترې پوښتنه کړې، ویل زویه! ولې خپه یی؟ هلک څه نه دي ویلي، خو مور ته یی همدومره ویلي، چې په دوو ورځو کې به راته واده کوی، که نه، بڼه به نه وي. دی خو هسې هم له موره یو او هغه هم نازولی و، کله یی غوښتنه ردېدلې. کورنۍ یی ورته د واده بندوبست کړی، دوهمه ورځ یی ناوې راوستې ده. گوري، چې د ناوې پر سر د هماغه ډبول شوي ځوان ټیڅکری دی. هلک فکر کړی، چې دا ټیڅکری څنگه له منځه یوسي، دواړه د چرگۍ اور ته ناست دي، ځانونه تودوي، هلک ورو د اور یوه سکروته د ناوې د ټیڅکري پر پیڅکي

اچولې، ټيکری سوځېدلی، ناوې چغې کړې، چې اخ ټيکری دې راته وسېزه، خاوند يې ويلي، ډېرې چغې مه وهه، ته چې داسې مور لرې، داسې ډېر ټيکري به در په سر کړې. ناوې پوهه شوې ده، چې خاوند خومې راباندې پوه دی.

ډېره خپه شوې، خان سره يې فکر کړی، چې د خاوند له دې پيغوره ځان څنگه خلاص کړي، خاوند ته يې ويلي، مور پسې مې خپه شوې يم، ما بوزه پلار کړه. هلک خپله بنځه خسر کړه بوولې، خپله راغلی کور ته. مېرمن يې فکر کړی، چې خاوند يې د څه شي سره ډېره مينه لري او خوښېږي يې. مالومه کړې يې ده، چې خاوند يې آس ډېر خوښوي. پلار ته يې ويلي، راته يو ښه آس واخله. چون د پلار نازولې لور ده، پلار يې سمدستي ورته ښه آس اخيستی. ناوې د نارينه وو جامې اغوستې، تمبوزک يې وهلې، چې څوک يې ونه پېژني، په آس سوره شوې، د مېړه پر کلي ورغلې، گوري، چې په دېره کې يې مېړه ناست دی، سلام يې پرې کړې، هلک چې آس ته کتلي، آس يې خوښ شوی، شاوخوا ترېنه تاو راتاوشوی، بنځې خپل غږ هم د سړو غونډې کړی، ويل يې ځوانه آس دې لکه چې ډېر خوښ شو، هلک ويل، هو! دا دې په څو

اخیستی، ویل یی ما خو ډېر قیمت اخیستی، ستا به پرې
وس ونه رسي، خو څه، زه به یی ارزانه درکړم، چې آس دې
خوښ شوی، نه غواړم ناهیلې دې کړم. ویل یی په خو؟

ویل، یی یولک، هلک ویلي، واللّه وس مې نه رسېږي،
بنځې ویلي، څه چې ډېر دې خوښ شوی، یوه چپه راکړه آس
واخله. هلک فکر کړی، چې یوه چپه نو څه ده. راکه وریې
کړه، شاوخوا یی کتلي، گوري، چې څوک نشته، مخ یی
وړاندې کړی، چپه یی ورکړی.

بنځه له اس نه راکوزه شوې، د آس جلب یی هلک ته په لاس
ورکړی، په خپله بهرته پلار کور ته راغلې ده، سبا خپل د
خاوند کور ته تللې ده، گوري، چې خاوند یی آس، پرېمنځي
او گرد ترېنه تاوېږي، بنځې ترې پوښتنه کړې، چې دا آس دې
په څو اخیستی؟ خاوند ورته ویلي، دا مې ډېر گران اخیستی،
ښه خدمت یی کوی، چې درنه خوار نه شي، په خپله له کوره
دباندي وتلی، بنځې په آس ایرې شیندلي، ښه یی خیرن
کړی، مېړه یی چې راغلی، گوري، چې آس ډېر خیرن دی، پر
خپلې بنځې یی غالمغال کړی، چې دومره قیمتي آس خلک
همداسې ساتي؟

بنڀڻي يي ورته ويلى، ڇه ته چي دا چيپي خلکو ته ورکوي،
داسي آسونه به ډېر پيدا کړي، مېړه يي سترگي ټيټي اچولي،
چي واللہ بنځه خو مې خبره ده، ډېر خر شوي، بنځي ته يي
ويلي، ولي دې داسي وکړل، بنځي ورته ويلى، يوازي بنځي
نه تېروځي، نارينه هم تېروځي، دواړه په خدا شول.

حضرت مير کا کا په کړس کړس وخنډل، ويل، ځي! چي تاسي
داسي ونه کړي، زه به لاړ شم لمانځه ته!

سپی د بازار، خرد دربار

په بر کلي کې د انځرگل د ځوانیمرگ زوی د درېیمې خیرات
ؤ، حضرت میر کا کا د دسترخوان څنډې ته د خپل امسا په
مټ د پښو په سر ناست ؤ، لاد وریجو غوری یې مخې ته نه و
اېښود شوی، چې د کلي ځوانان پرې راټول شول او ترې یې د
کیسې غوښتنه وکړه، حضرت میر کا کا غوسه شو ویل،
ډوډۍ ته مې هم نه پرېږدی، ځی! ورک شی، کیسه میسه
نشته.

د کلي ځوانان خو هم په ضد کې تر چا کم نه ؤ، د حضرت میر
کا کا ځورول یې پیل کړل، حضرت میر کا کا یې تنگ کړ، هغه
له اوږدې سا اخیستنې او اف ویلو وروسته ځوانانو ته د
کیسې ویلو سر و خوزاوه، ځوانان ډاډ شول، غلي کېناستل.
حضرت میر کا کا ډوډۍ وخورله، د امسا په مټ پاڅېده او د
کوز کلي پر لور روان شو، ځوانان بیا ورپسې شول، حضرت

مير کاکا هم غوښته، چې لاره په همدې کيسې رالنده کړي،
ويل يې بچو!

و، نه، و، يو پاچا و، د نورو وزيرانو تر څنگ د عقل او دربار
وزير يې هم لره. يوه ورځ پاچا د عقل او دربار وزير خپل
حضور ته راوغوښت، داسې يوه پوښتنه يې ترې وکړه، چې
څلور جزه يې لرل.

پاچا ويل، وزير صيب! له اصل نه کم اصل، له کم اصل نه
اصل، سپی د بازار، خرد دربار څوک دی، راویې ښايه؟ وزير
حيران شو، چې دا به نو څوک وي؟ ويل، حضور سلامت، ما
ته يو کال وخت راکړه، د دغسې خلکو پېژندل کافي وخت
غواړي. پاچا ورسره ومنله او يو کال وخت يې ورکړ.

وزير عادي جامې واغوستې، خپله ښه يې بدله کړه او په ښار
کې يې د زرگرۍ دوکان خلاص کړ، د زرگر دوکان مخې ته يو
سپاهي به ناست و، زرگرو وزير به کله کله سپاهي ته چای او
ډوډۍ هم ورکوله، ښه کلکه انډيوالي يې ورسره جوړه شوه.
پاچا يوه لور هم درلوده، چې ډېره پرې گرانه وه.

پاچا خپلې لور ته ویلي و، چې کله یې څوک خوښه کړه، پرته له دې چې موقف او یا بل څه یې په پام کې ونیسي، هماغه ته به یې په نکاح کړي.

له ورځو نه یوه ورځ د پاچا لور بازار ته وتلې وه، د وزیر زرگر دوکان ته برابره شوه، د زرگر په دوکان کې یې د سرو زور غاړکۍ خوښه کړه، زرگر چې پخوا وزیر و، ښاېسته ځواني هم درلوده، د پاچا لور په زرگر مټینه شوه، کور ته راغله، پلار ته یې وویل: بابا جان! تال له ما سره یوه ژمنه کړې وه، هغه پوره کړه، پلار یې ویل: په سترگو لورې وایه څه درته وکړم؟ لور یې ویل: پلاره، تا راسره ژمنه کړې وه، چې هر څوک دې خوښه شوه، هغه ته دې په نکاح کوم.

زما زرگر خوښ شوی، پلاره ژمنه دې اوس پوره کړه. پاچا زرگر ځان ته غوښتی ورته یې ویلي، چې خپلې لور سره مې ژمنه کړې، چې هر څوک یې خوښه شي، هماغه ته یې په نکاح کوم. زما د لور ته خوښه شوې یې، غواړم په نکاح یې درکړم. زرگر ډېر خوشحاله شوی، چې ما له خدایه په هوا غوښته، خدای^ج پر ځمکه راکړه، لنډه دا چې پاچا خپله لور زرگر ته واده کړه.

حضرت میر کا کا ستړی شو، د یوې ونې سیوري ته یې امسا پر ځمکه بنځه کړه او د ونې ډډ ته تکیه شو او یو سوړ اسویلی یې وویست، د ځوانانو تلوسه هم، لاریاته شوې وه، ټولو غږ کړ، بڼه کا کا بیا څه وشول.

حضرت میر کا کا غاړه صافه کړه، ویل، یوه ورځ زرگر ناوخته کورته راغی، په وینو ککړ صندوق ورسره و، د حویلی په یوه کونج کې یې بنځوله، چې بنځه یې پرې راغله، ویل سړیه! ستړی مه شې، په دې صندوق کې څه دي؟ زرگر ویل، خیر یوسی، بس زما یو پخوانی عادت دا دی، چې څوک مې له پامه بد شي، له هغه نه سر غوڅوم، پنځو تنو چې راسره بد کړي وو، نن مې ترې سرونه غوڅ کړل، په دې صندوق کې مې اچولي، اوس یې بنځوم، خو ته به چا ته حال نه وایې.

بنځې هر څه زړه ته اچولي، چورت یې وهلی، چې دا خو په قاتل سر شوم، بله ورځ د پلار کور ته تللې، پاچا ترې پوښتنه کړې، چې لورې! زرگر سره دې ژوند څنگه تېرېږي؟ لور یې ورته ویلي، پلاره! له تا قربان شم، ما لویه تېروتنه کړې، هغه خو زرگر، نه قاتل دی، هغه بله ورځ یې هم پنځه تنه وژلي،

سرونه یې ترې غوڅ کړي، صندوق کې اچولي ؤ، او صندوق یې په حویلي کې بنځ کړی - پاچا په غوسه شوی، امر یې کړی، ویل یې، هله زرگر راوړئ، سپاهي یې لېږلی، سپاهي چې د زرگر اندیوال هم و، زرگر پسې راغلی او په وهلو ډبولو یې پاچا مخې ته ودرولې دی. پاچا د عدالت وزیر غوښتی او د خپلې لور ټوله کیسه یې ورته کړې او بیا یې امر کړی، چې عدالت باید تامین شي، د عدالت وزیر پرته له دې چې د پاچا زوم وپوښتي او یا څه ثبوت لاسته راوړي، امر یې کړی، چې قاتل دې سر په دهر شی. زرگر چې د پاچا زوم دی او دمېرمنې په خبرو په قتل تورن شوی چغې او فریادونه یې کړي، چې د خدای ډ په خاطر اول وگورئ، چې ما څوک وژلي، څه مې بنځ کړي، که مجرم وم، په دهر مې وځړوئ، پاچا ویلي، څوک دې ضمانت کوي، چې د پلټنې لپاره وخت درکړم.

زرگر غریب ټولو ته ځولی نیولې، چې د څو ساعتونو لپاره یې ضمانت وکړي، ترڅو خبره سپینه شي، خو هېچا یې هم ضمانت نه دی کړی، د ښار د کچنۍ لور غږ کړی، چې زه یې ضمانت یم، د کچنۍ لور د زرگر ضمانت کړی، پاچا امر

کړې، چې ټول لار شئ او هغه صندوق د همدې په مخ کې وگورئ، چې د ده دا ارمان هم پوره شي.

هئیتان تللي، حویلي یې سپرلې ده، صندوق یې ویستلی، گوري، چې په صندوق کې د وزو سرونه دي، زرگر پاچا ته ویلي، گوره ما انسانان نه دي وژلي، وزې مې حالې کړي، چې دا کوم قانوني جرم نه دی، خوښه مې چې پلورل مې او که خښول مې. پاچا خپل شوی، زرگر نه یې پوښتنه کړې، چې ښه نو په دې کار کې دې څه حکمت و؟

زرگر خپل نقاب لرې کړی، ویل، پاچا سلامت زه د عقل او دربار هغه وزیر یم، چې ستا د څلورو پوښتنو د ځوابونو لپاره مې درنه یو کال وخت اخیستی وو، ستا د پوښتنو ځوابولو وخت رارسېدلی دی.

تا ویلي و، چې له اصل نه کم اصل، له کم اصل نه اصل، سپی د بازار، خرد دربار څوک دي؟

له اصل نه کم اصل، ستا لور ده، ځکه چې د ښځې او خاوند ترمنځ د اعتماد فضاء موجوده وي او هر څه په پرده کې ساتل کېږي، ده زما پرده ونه کړه او د کور پټ راز یې افشا کړ.

له کم اصل نه اصله هغه د کچنۍ لور ده، چې زما هېچا ضمانت ونه کړ، خو هغې خپله بزرگي وښوده او ما ته يې د نجات زمينه مساعده کړه.

سپې دبازار هغه سپاهي دی، چې زما په چایو او ډوډۍ خپله خېټه غټه کړې ده، خو مخکې له دې چې زما جرم ثابت شي او يا څوک ورته امر وکړي، زما نمک يې په سترگو کې نه و، په بد اخلاقي، وهلو او ډولو يې تر تا راوستم.

او خرد دربار ستا د عدالت وزير ؤ، ځکه پرته له دې چې هغه زما جرم ثابت کړي، پر ما يې د اعدام حکم صادر کړ.

پاچا چک چکې کړې او د عقل وزير ته يې شاباسی ووايه، چې رښتيا دې زما پوښتنې سمې ځواب کړې، بايد مکافات شي.

ښه دې زموږ شي، بد دې په دښمنانو پورې شي، ځی! نور، بچو! خپلو کورونو ته، چې زه هم خپل لمونځ کوم.

دولت بابا

د اختر د لمانځه خطبه خلاصه شوه، ملا صاحب دعا وکړه او ټولو کليوالو ته يې د اختر مبارکي وويله، لمونځ کوونکي پاڅېدل، يوبل ته راغاپې وتل، اختر مبارکي يې وکړه، سپين ږيري له جوماته راووتل، ځوانان او زلميان له حضرت مير کاکا نه تاوېدل راتاوېدل او په باربار به يې ورسره اختر مبارکي کوله، حضرت مير کاکا خوله پخوانه د ځوانانو، زلميانو او ماشومانو په مزاج پوه و، ويل: بچو! د مطلب خبره کوئ، رانه څه غواړئ؟

ټولو په يوه غږ وويل: کيسه. حضرت مير کاکا وويل: په جومات کې د کيسې ويل گناه لري، بچو راځئ! چې د کلي دې ته لاړ شو.

حضرت میر کا کا مخکې شو، ځوانان او زلمیان ورپسې روان شول، په لاره کې د کلي ماشومان هم ورسره یوځای شول، په شور ماشور سره یې خپل احساسات څرگندول.

زنده باد حضرت میر کا کا، حضرت میر کا کا مونږ ته کیسه وايي، بس په همدې شور ماشور کې د کلي دېرې ته ورسېدل.

حضرت میر کا کا خپله امسا پر ځمکه کېښوده، ونې ته یې ډډه ووهله، لاس یې پر ډیرې کش کړ، ویې ویل:

و، نه، و، دخدای (ج) کره وو، خلک ساده وو، د بر کلي اوسېدونکي ډېر ساده وو، دولت بابا په دوی کې ډېر پوه سړی و، په کلي کې به چې هره ستونزه پیدا شوه، خلکو به پر دولت بابا غږ کاوه، چې ور حل یې کړي.

یوه ورځ یو هلک ونې ته ختلی و، بېرته کوزېدی نه شو، ډارېده، نارې سوری پیل شوې، خلکو ویل، هلی، دولت بابا راوغواړئ، چې د دې هلک د کوزولو څه چاره وکړي.

دولت بابا راغی، گوري، چې هلک له ونې نه شي کوزېدلی، ډارېږي، خپل زوی ته یې وویل: لاړ شه، بچیه، زما رسی.

درسره راوړه، زوي يې منډې کړې، رسي يې راوړ، دولت بابا
د رسي يو سر پورته ونې ته ورگزار کړ، هلک ته يې وويل: په
دې رسي دې خپله ملا ټينگه وتړه.

ناستو ځوانانو او ماشومانو ورغړ کړ، ښه بيا څه وشول؟

حضرت مير کاکا غاړه تازه کړه، ويې ويل: هلک چې خپله
ملا په رسي ټينگه وتړله، دولت بابا رسي کش کړه، هلک پر
مخې پر ځمکې راگوزار شو، سترگې يې سپينې لاړې، د
هلک پلار خپل زوی کور ته ورساوه، دولت بابا نه يې مننه
وکړه.

د هلک پلار په تمه وو، چې اوس به يې زوی خبرې وکړي،
اوس به سترگې خلاصې کړي، خو هلک پر ځمکه دومره
سخت لگېدلی و، چې ساه يې هماغه ساعت ختلې وه.

مور و پلار يې چيغې پيل کړې، ويل: آخ! زوی مو په لوی لاس
مړ کړ.

د هلك مور ، پلار او خلك ، دولت بابا پسې راغلل ، ويل :
بابا دا دې څه وكړل ، تا خوپه لوى لاس زموږ زوى وواژه ،
دولت بابا راغى ، گوري ، چې هلك كې ساه نشته .

ځان يې ډېر سنجيده ونيوه ، ويې ويل : گورئ خلكو !

ما په دې رسۍ لسگونه ، په كويه كې بند خلك ژوندي
ويستلي ، ددې هلك د كوزولو لپاره بله هېڅ لار نه وه ، بس
پوره به يې وه ، همدومره يې آب و دانه په دا دنيا وه ، دعا ورته
وكړئ ، كه مو نورې خبرې وكړې ، گناه گارېږئ ؟

خلك چپ شول ، ويل : بس پوره به يې وه ، نو .

حضرت مير كاكا پاڅېده ويې ويل : بچو ! پوهه ښه شى دى ،
ناپوهي بلا ده .

گیدره او سور لنډی

د معمول خلاف حضرت میر کا کا نن ډېر غوسه و، له کوره
چې راووت، امسا په لاس، په ملا کړوپ، دېرې خواته راغی،
له ځانه سره یې گیدرانو ته ښېرې کولې.

د کلي ځوانان او ماشومان بیا ترې راتاو شول، ویل: کا کا!
ولې غوسه یې؟

حضرت میر کا کا ویل: بېگا گیدرانو زموږ ټول چرګان
خوړلي، ویم، چې دا گیدران به کله زما ګوتو ته راشي نو.

هلکانو بیا شور جوړ کړو، هله کا کا! موږ ته د گیدرانو یوه
کیسه وکړه.

حضرت میر کا کا غوسه و، ویل: نن مې طبیعت کیسې ته نه
دی جوړ، بل وخت به یې درته ووايم، خو هلکان زورور شول،

له ډېر ټينگار وروسته حضرت مير کاکا يې اړ کړ، چې کيسه وکړي، هلکانو ورته په ډېره کپ خادر وغوړاوه، حضرت مير کاکا ډډه ووهله، ويل بچو! د گيدړې او سورلنډي ډېره خوږه دوستي وه، گيدړې سورلنډي ته ورور ويل او سورلنډي گيدړې ته خور.

يوه ورځ دواړه په دښته کې روان دي، سورلنډي له گيدړې نه پوښتنه وکړه، ويل: خورې څومره علم دی کړی دی؟
گيدړې ويل: نيم علم مې کړی.

بيا گيدړې له سورلنډي نه پوښتنه وکړه، تا څومره علم کړی دی؟

سورلنډي ويل: ما پوره علم کړی دی.

گيدړې وويل: خير ستا د علم په درناوي، ته مخکې شه او زه به درپسې روان يم، سورلنډی خوښ شو، ويې ويل: سمه ده، زه به په خپلې مشرۍ کې تا د ټولو ځناورو له گوانښه وژغورم.

همدې خبرو کې مخامخ گوري، چې زمري راروان دی، سورلنډی وارخطا شو، چې اوس به څه کوو، گيدړې ته يې

وویل: خورې! زما پوره علم پسې مه گرځه، درځه ته مخکې
شه او له زمري نه مو خلاص کړه.

گیدرې وویل: تا څنگه پوره علم کړی دی، اوس د ژغورنې څه
لاره وسنجوه. سورلنډي وویل: دروغ مې ویلي وو، ما علم نه
دی کړی، هسې جعلی اسناد مې جوړ کړي دي.

گیدرې وویل: ما نیم علم کړی، خو سم علم مې کړی، راحه
راپسې شه.

زمری چې ورنږدې شو، گیدرې وویل:

زمونږه مشره!

د ځنگل پاچا!

اسلام علیکم!

زمری له ډېره قهره وغرمېده، ویې ویل: تاسو څنگه جرات
کړی، چې زما په سیمه کې زما له اجازې پرته تگ راتگ
وکړئ، زمري د دوی خوړلو ته هسې پلمې لټولې.

گیدرې وویل: زمونږ مشره، زمونږ پاچا! تانه څار شم، مونږ
بېگه خپله، مرغان او چرګان ښکار کړي وو، په وېش کې
سره نه جوړېدو، ما وویل: زه مشره یمه، زه به خپل مرغان
وخورم، سورلنډی کشر دی، هغه چرګان وځوري، خو
سورلنډی یې نه مني، راغلو، چې تاته عرض وکړو، چې دا
وېش ته مونږ ته وکړې.

کیسی ته د ځوانانو تلوسه لاریاته شوه، ویل: ښه کا کا، بیا
څه وشول.

حضرت میر کا کا په ږیرې لاس تېر کړ، ویل: بس! اوس د
گیدرې علم معلومېږي.

زمرې په زړه کې وویل: راځه! لومړی به د دوی ښکار کړي
چرګان او مرغان وخورم او بیا به دوی پسې تېر کړم، زمرې
وویل: دا پرېکړه تر هغې نه شي کېدای، چې ښکار شوي
شیان رانه وړي.

گیدرې وویل: قربان دې شم، هغه خو مونږ په غره کې په یوه
سوري کې پټ کړي دي.

زمری وویل: راجی! چي لږ شو، هما غلته به پرېکړه وکړم.

گیدړه مخکې ده، سورلنډی ورپسې دی او زمری د ټولونه وروسته روان شوی دی، کله چي غره ته رسېدلې دي، گیدړې ویلي: زمونږ پاچا! زمونږه مشره! په دغه تنگ سوري کې مو پټ کړي، که اجازه دې وي، سورلنډی به ولېږو، چي رایې وړي.

زمری وویل: سمه ده، سورلنډی دې لږ شي.

سورلنډی چي په غار ننوتی، هماغه غلی شوی، گیدړې ویلي: زمونږ پاچا! نه پوهېږم، په سورلنډي څه وشول، چي رانغی، که اجازه دې وي، زه به ورپسې لږ شم.

زمری وویل: لږ شه!

گیدړه هم په غار ورننوتې او هماغلته یې ځان غلې کړې ده.

زمری له ډېر انتظاره وروسته پوه شوی، چي گیدړې ورسره چل وکړ، له قهره وغرمېده، ډېر گواښونه یې وکړل، خو په سوري کې نه ځایېده، بېرته روان شوی دی.

گیدرې سورلنډي ته ویلي: گوره د نیم علم برکت خومره و،
نور په جعلی اسنادو ځان د پوره علم څښتن مه معرفي کوه،
ځکه چې ځای یې راغی، اسناد نه عمل په درد خوري.

حضرت میر کا کا وویل: بچوا! هېڅکله هم په جعلی اسنادو
ځان په پوهو خلکو کې مه شمېرئ، که نه په عمل کې به بیا
ناکام یاستئ.

لړم او خرمنښکی

خدای زده حضرت میر کاکا په چا غوسه و، ویل: مارت ته په
لستونې کې ځای مه ورکوی، د لړم خوی چیچل دي، ځینې
ناسپاسه خلک نه چلېږي.

بس امسا په لاس، په ملا کړوپ روان و او ځان سره یې خبرې
کولې.

د کلي ماشومان او ځوانان چې ولیدل، حضرت میر کاکا په
قهر دی، له یوې خوا او بلې خوا نه یې سلامونه شروع کړل،
اسلام علیکم، بل به هم غږ کاوه، اسلام علیکم!

حضرت میر کاکا په تنگ شو، ویل: وړو! تاسې ما ولې په
کلاره نه پرېږدئ، نن ټیک نه یم، کیسه درته نشم کولای.

خو ځوانانو او ماشومانو ضد کاوه، چې کیسه به خامخا ورته کوي.

حضرت میر کا کا دا ځل د لارې پر سر کېناست، ویل: کینی، چې د لږم او څرمبڼکی کیسه درته وکړم.

د کلي هلکانو له ډېرې خوښۍ چیغې او نارې پیل کړې، راحی! کا کا کیسه کوي، راحی! کا کا کیسه کوي.

حضرت میر کا کا امسا پر ځمکه بنځه کړه، په ځمکه یې پلټۍ ووېله.

ویې ویل: غوږ شی، وړو! د پند نه ډکه کیسه درته کوم.

هلکان ټول غلي شول، حضرت میر کا کا کیسه پیل کړه:

د لږم او څرمبڼکی سره دوستي وه، یو له بله به څارېدل، څرمبڼکی به چې څه د خوراک لپاره پیدا کړل، لږم سره به یې د الله (ج) په توه نیماوه.

یوه ورځ دواړه په سفر راووتل، په لاره کې روان دي، هر یو د خپلې دوستۍ لپې کوي، مخامخ گوري، چې سیند دی، لږم

خرمبکی ته وویل: چې زه خوځ له سیند نه نشم تېرېدلی،
څنگه به شي؟

خرمبکی وویل: زه درسره یم، چورت مه خرابوه، راځه! زما
پر سر کېنه، زه به دې پورې باسم.

لږم د خرمبکی پر سر کېناست، پر سیند ورگډ شول، د
سیند نیمايي ته چې ورسېدل، لږم خرمبکی ته ټک ورکړ،
خرمبکی فکر وکړ، چې د لږم به پام نه و، خیر دی خوشېږي
وروسته بل ټک یې ورکړ.

خرمبکی وویل: لږمه! دا څه کوي؟ زما پر سر سپور یې او
ټکونه راکوي؟

لږم وویل: څه وکړم، ټک ورکول، چیچل او نېش مې عادت
دی، له خپل عادت نه مجبور یم.

خرمبکی وویل: بڼه، داسې ده.

له ځان سره یې وویل: څوک چې د بڼو په قدر نه پوهېږي، باید
پرېښودل شي، ویې ویل: زه هم د غوږې وهلو عادت لرم، په
سیند کې یې غوږه وهلې، لږم د سیند څپو راخیستی، چې هر

خومره چیغې یې کړې، ویل: سهوه رانه شوې، بیا به نه کوم،
خرمېنکی سیند نه پورې وتی او لږم هماغلته مړ شوی دی.

حضرت میر کا کا دا وویل او بیا یې په هلکانو غږ وکړ، گوری
وړو! چې لږم خویه خلکو سره دوستي ونه کړی، ځکه چې یوه
ورځ نه یوه ورځ درته ټک درکوي.

د صبر مېوه خوږه وي

د کلي کوزه کوڅه کې شر و شور شو، حضرت میر کا کا جومات ته روان وو، ماشومانو منډۍ وهلې ويل، جنگ دی، هلې، راځی چې لاړ شو.

حضرت میر کا کا ته هم سودا پیدا شوه چې څه خبره به وي، کوزی کوڅې ته ورغی، گوری چی جنگ له بد گماني څخه رامنځته شوی دی، چورت ورغی ويل هلکانو: جنگ خلاص شو، ماشومانو چیغه کړه: هو کا کا، خو کیسه به څنگه شي، حضرت میر کا کا ځای پر ځای خپل امسا کېښوده د کوڅې دېوال ته یې ډډه ووهله، وېل راځی بچواد پند نه ی ډکه کیسه درته کوم، ماشومان له خدایه همداساعت غوښتل ټولو چېغی کړې، هلې راځې، کا کا کیسه وایي، کا ک کیسه وایي، په یو ساعت کې گڼ ماشومان او ځوانان سره ورټول شول، د حضرت میر کا کا په شاوخوا کې یې پلټی وو هلې، ويل: هله ژر شه کا کا کیسه وکړه.

حضرت میر کا کا موسکی شو ويل بچواوه نه وه یوه پاچا وه، له ورځونه یوه ورځ د خپلې ټولې کورنۍ سره د ښکار

لپاره ځنگله ته تللی و، کړۍ ورځ یې په ښکار تېره کړه، ماښام چې بېرته ستنېده، گوري چې ځوانه لور یې نشته.

پاچا پلټنې پیل کړې، ځنگل یې ټول ولټاوه، خپله لور یې پیدا نه کړه، مایوسه کورته لاړ، د پاچا لور لاره غلطه کړې وه، کوم جومات ته ننوتې وه، گوري چې په جومات کې یو طالب هم شته، طالب هم ښه دنگه بنگه ځواني لري، د پاچا لور د جومات په یو کنج کې غلې کېناسته، وېرې نیولې وه، لاسونه یې یو بل کې مړول، له یخنی نه یې شونډې رېږدېدې، طالب به دسترگو په کنج کې په غلاغلا ورو ورو وکتل، شیطان به یې گناه ته هڅوه، په جومات کې یوه شمع هم روښانه وه، طالب له ځان سره فکر وکړ که زه دې جلی سره بد کار وکړم، په دوزخ کې به وسوزېږم، ایا زه د اور طاقت لرم که نه، په شمعې یې گوته ونيوله، وبه سوځېده له ځان سره به یې ویل: د شمعې د اور زور نه لرم، د دوزخ اور به څنگه وزغم، ساعت وروسته به بیا شیطان گناه ته وهڅوله بیا به یې گوته شمعې ته ونيوه، خو طالب په شمعې د گوټې په سوځولو، شپه په ویننه تېره کړه، سباد پاچا سپاهیانو ښار لټ په لټ کړ، گوري چې نجلی جومات کې وه، نجلی یې پاچا ته

راوستی، پاچا ڊپر خوبن شوی چي ورکه لوریي روغه رمته په لاس ورغله، سپاهیانو پاچا ته ویلي، پاچا سلامت نجلۍ چي کوم جومات کی شپه کړې، هلته یو ځوان طالب هم وو، پاچا ته په زړه کې شک لویدلی چي لور سره یې کوم بد فعلی نه وي کړی، حضرت میر کا کا لږ مکس وکړ، چپ شو، بنایي د ماشومانو تلوسه یې معلوموله، ماشومانو چغی کړی، بنه کا کا بیا څه وشول، طالب یې مړ کړ؟

حضرت میر کا کا بیا غاړه صافه کړه ویل، پاچا سپاهیان ولېږل، ویل طالب راوړۍ، سپاهیان لږل، طالب یې لاس ترلی پاچا ته راوست، پاچا ویل، ده زما لور سره شپه کړې، بد فعلی یې کړی، په داری یې کړی، طالب ډپر فریادونه وکړل، ویل زه بی گناه یم، زما خبره واورئ، پاچا ویل، وروستی خبره دې کوه، نور دارته اماده اوسه، طالب دشپني کیسې ټول جریات پاچا ته بیان کړی او ورته یې ویلي دي چي ځان یې څنگه کنترول کې ساتلی دی، طالب ویل که زه دروغ وایم له خپلې لور نه پوښته وکړئ، پاچا چي له خپلې لور نه پوښتلي، لوره یې هم کیسه کتې مټ لکه طالب ورته بیان کړې ورته ویلي چي طالب رښتیا وایي، هر ځل به یې چي ماته

وکتل، گوته به يې په شمعي وسوځوله، ترسهاره. پاچا چې د طالب په سپېڅلتيا، پاک لمنۍ اوصبر بڼه باوري شو، اعلان يې وکړ چې خپله لور په شرعي نکاح دغه پاک لمن ځوان ته ورکوي، هماغه وو چې شهنائي غږول شوې د پاچا لور طالب ته په نکاح شوې، گوري بچود صبر مېوه خوږه وي، ځي نور خپلو کورونو ته، زه به لاړ شم جومات ته.

کبر او لويي

حضرت مير کاکا ايله د ناروغۍ له بستره تازه پاڅېدلی و، لکه چې زړه يې تنگ شوی و، غوښته چې د کلي دېرې ته لاړ شي او د خلکو سره په خبرو خپل فکر د ناروغۍ له ګواښه وژغوري، په ملا کړوپ، امسا په لاس زنگېدلی روان و، د کلي تنکي ځوانان او ماشومان، چې د حضرت مير کاکا کيسو ته ډېر لېواله وو، د حضرت مير کاکا له ناروغۍ خبر وو، دعاګانې به يې کولې، چې حضرت مير کاکا به کله خدای (ج) روغ کړي او موږ ته د پند نه ډکې کيسې واوروي.

دوی به تل د حضرت مير کاکا د انګړ دروازه څارله، نن نو د کلي پر ځوانانو او ماشومانو سم اخترو، کله چې د دوی سترګې پر حضرت مير کاکا ولګېدې، ټولو منډې کړې، يو غږ شو، اخ شکر، حضرت مير کاکا راووت، لکه چې ښه شوی دی. که څه هم حضرت مير کاکا د کليوالو ځوانانو او

ماشومانو له شوخو حرکتونو تنگ و، خو د ناروغۍ د بستر یوازیتوب یې پر ذهن اغېز کړی و، دی هم په کلیوالو پسي خپه شوی و، د کلي ځوانان او ماشومان د حضرت میر کا کا مخې ته ودرېدل، چا یې لاسونه بنکل کړل او چا هم یواځې په سلام اچولو ځانونه تسکین کړل، ټولو بیا ټینگار وکړ، چې کیسه موږ ته ووايه، ښه شو، چې خدای (ج) روغ کړې.

حضرت میر کا کا هم د دوی په ضدي خویونو پوه و، پوهېده، چې ترې نشم خلاصېدلی، ویې ویل: وروا ما دومره پرېږدئ، چې دې ته ورسېږم، هلته به درته کیسه ووايم، ټول دې ته لارل، حضرت میر کا کا خپله امسا پر ځمکه ښخه کړه او د دې ته د توت غټې ونې ته یې ډډه ووهله. یو سوړ اسوېلې یې وکړ: هی ناروغۍ! څومره ناځوانه یې، دا دومره ورځې دې له خپلو کلیوالو بیل کړی وم، د ځوانانو او ماشومانو نور صبر نه کېده، ویل، کا کا کیسه وکړه، چې ستا په کیسو پسي خپه شوی یو، حضرت میر کا کا وویل: په دې شرط درته کیسه کوم، چې ناروغي مې په پام کې ونیسی او بله کیسه رانه ونه غواړئ، ټولو ورسره ومنله، سمه ده، بله نه غواړو، حضرت میر کا کا وویل: بچو کبر او لویي ښه نه دی، هغه مو نه دي

اور بدلی، چې خدایه لوی مې کړې، لویی را مه کړې. ځوانانو
او ماشومانو په یوه غږ وویل: هغه څنگه؟

حضرت میر کا کا کیسه پیل کړه:

د اته ویشټ کلونو ځوان وم، یو په عمر پوخ سړی، چې یوه
سترگه یې ږنده وه، زموږ دروازه وټکوله، چې راووتم، په
ډېرې عاجزۍ یې راته د سوال لاسونه اوږده کړل، ویې ویل: د
خدای (ج) په رضا څه راکړه، چې هېڅ هم نه لرم، ما چې سړي
ته وکتل سوالگر راته نه معلومېده، ما وویل: ماما سوالگر
خو راته نه معلومېږي، کومې مجبورۍ په مخه کړې یې، چې
سوال کوي، نوم دې څه دی؟

سړي وویل، وروره! سوالگر نه یم، ټول عمر کې مې سوال نه
دی کړی، کبر مې کړی و، خپل کبر دې حالت ته رارسولی یم.
ما وویل: هغه څنگه؟ ویل: د غره په لمنه کې مې کور و، په
متې قوي او د څو ځوانو زامنو پلار وم، لمسیان مې و، ژوند
مې جوړ و، یوه ورځ په انگرې کې ناست وم، په زړه کې مې
وگرځېدل، چې اوس نو په چم گاونډه کې مې هېڅوک هم له
زوره نه دي، که چا هسې په برندو سترگو هم راسره خبرې

وکرې، سترگې به يې وباسم، لويي مې په زړه کې خای ونيوه
او کله نا کله به مې گاونډيان هم خورول.

زه لاد همدغسې کبر او لويې په چورت کې ډوب وم، چې
لمسی مې راغی، راته يې وويل: بابا ما ته ښکار وکړه،
ټوپک مې راواخيست، لمسی مې له لاسه ونيوه، د بېديا خوا
ته روان وم، سترگو مې ښکار خاړله، چې کله به مې مخې ته
راځي او زه به پرې ډز کوم.

ناخاپه توپان راغی، باران او ډلۍ هم ورسره مله وه، داسې
توپان چې په يوه ساعت کې يې هر څه تالترغی. کړه، ما مې
خپل لمسی غېږ کې ټينگ ونيو، د يو موږ لاندې مې ځان پټ
کړ، لږ ساعت وروسته چې مې کتل ټول کلی موسېلاب وړی
و، اولادونه او ټوله کورنۍ مې مړه شوې وه او تر د کاله خوا ته
روان شوم، هوسۍ مې مخې راغی، ما وويل: هسې هم غم
درباندې راغلی، لمسی ته دې ښکار خو وکړه، په هوسۍ مې
ډز وکړ، هوسۍ ولگېده، منډه مې کړه، چې پورته يې کړم،
گورم خپل لمسی مې ويشتی دی، نور نو غم راباندې دومره
غلبه وکړه، چې د ځان وژنې اراده مې وکړه، ټوپک ميل مې
ځان ته راواړوله، په ځان مې ډز وکړ، په سترگه ولگېدم، په

خان پوه شوی نه یم، یو وخت مرستندویان راغلي و، زموږ
مړی یې بنځ کړی او د زه یې روغتون ته رسولی وم.

اوس تازه له روغتونه راوتلی یم، اوتر یم، د ژوند په کولو نه
پوهېږم، د ژوند لاره مې ورکه کړې ده، مجبور شوم، چې د
ژوندې پاتې کېدو لپاره سوال وکړم، دا یې وویل او سترگې
یې له اوبڼکو ډکې شوې، په ژړغونې غږ یې وویل: کبر بنه نه
دی، الله (ج) متکبر انسان نه بخښنې او ډېر ژر ورته جزا
ورکوي، لکه زما په شان، ما ورته له کوره څه نا څه خوراکي
توکی او اغوستو شيان راوويستل او ورمې کړل، ما وویل: په
رښتیا چې کبر بنه نه دی، نو بچوا! پام کوئ، چې کبر ونه
کړئ، الله (ج) کبرجن نه بخښي.

حضرت میر کا کا کیسه خلاصه کړه، جومات خوا ته روان شو
او د کلي ځوانان هم ورسره سرونه خوځول، هر چا به
ویل: خدایه له کبره مې وساتې.

بې ځايه لاپې

د معمول خلاف حضرت مير کاکا د کلي د پروړو پيتاوي ته ډډه وهلې وه، خپلې اوښکې يې پاکولې، ماشومانو او ځوانانو چې وليدل، حضرت مير کاکا پيتاوی کوي، بيا سره ډله شول، پيتاوي ته ورپسې راغلل، ټولو ليدل چې حضرت مير کاکا ژاړي، ماشومانو ورسره ټوکې پيل کړې، چې طبيعت يې ښه شي او ورته کيسه ووايي، خود حضرت مير کاکا تبعه نه ښه کېده، د کلي ماشومانو ته يې ويل: نن مې په کلاره پرېږدئ، زړه مې خپه دی، زړه مې نه غواړي، کيسه درته وکړم. ماشومانن ويل: کاکا کيسه موږ ته وکړئ، چې ستا هم زړه سپک شي او زموږ تنده هم ماته شي.

حضرت مير کاکا ضد کاوه، چې کيسه نه کوي، زلميانو او ماشومانو راتنگ کړ، ويل يې خير راته ووايي، چې ولې خپه يې؟

ماشومانو په یو غږ وویل: ولې خفه یې؟

حضرت میر کاکا اوښکې پاکې کړې، په سپینه په ږیره یې لاس راتېر کړ، غاړه یې صافه کړه، ویل یې: وړو! مه مې په عذابوئ.

خدای ښه خبر څه خبره به د حضرت میر کاکا په ذهن کې گرځېدلې وي، چې تبعه یې خټه وه، خو ځوانانو او ماشومانو په ټوکو ټوکو حضرت میر کاکا دې ته اړ کړ، چې کیسه وکړي، ویې ویل:

و، نه و، یو ښکاري و، ښکاري ته د چکر شوق ورغی، فکر یې وکړ، چې بل ولایت ته خپل دوست کره به ورشي، ښکار به هم وکړي او ساعت به یې هم تېر شي، له خپل ولایت نه بل ولایت ته ځي، د شپې ناوخته د خپل دوست کور ته رسېږي، دوست یې ډېر خوشحاله شي، چې ښکاري دوست مې راغلی دی، خو څه چې تیار وو، هغه یې ورته اېښي دي، ډوډي خوړل شوې، شپه تېره شوې، ښکاري خپل دوست ته ویلي، چې گوره د غرمې لپاره څه مه تیاروه، زه غره ته ځم، ښکار کوم، هماغه به غرمې ته وخورو، هغه ویل: سمه ده.

ښکاري غره ته تللی، غرمه شوې، ښکاري نه دی پیدا کړی، سخت وږی شوی دی، فکري کړی، چې د دوست کره څنگه په دې خجالتۍ کې لار شي، فکري وکړ، چې راکه! سیمه پرېږده، په بل چا غرمه واړوه.

يوې ډېرې ته برابر شوی، گوري، چې يو دهقان لور په لاس په ډېره کې خپه ناست دی، سلام يې اچولی، ويلي يې دي، کاکا ولې خپه يې؟ ويل غوا مې مردارېږي، زه په تمه ناست يم، که جوړه نه شي حلالوم يې.

ښکاري ويلي، ډېر وږی او سخت ستړی يم، که له کوره لږه ډوډۍ راته راوړې، خوښ به شم، دهقان ويل: غوا مې ناروغه ده، که زه کور ته لاړ شم، غوا به مې مرداره شي، بيا به څه کوم.

ښکاري وويل: کاکا ډېر وږی يم، لور ته ما ته راکه، زه به يې پيره وکړم، که مردارېده، حلاله به يې کړم، دهقان ويلي، سمه ده. کور ته د ډوډۍ پسې تللي، ښکاري لور په لاس ناست دی، له ډېرې ستړيا خوب وړی دی، يو وخت پرته کې شوې، گوري، چې غوا مردارېږي، دی خو خوبولی دی، لوري يې کش کړی،

غوا یې حلال کړی، چې سترگې یې مینلې، گوري چې غوا
مرداره شوې او خړیې حلال کړی، فکر یې کړی، که دهقان
مې وگوري، والله که یې له غمه خلاص شم، دوه خپلې او دوه
پښې یې قرض کړي او تښتېدلی دی.

بل کلي ته رسېدلی، ښکاري سخت سترې، وږی او بې خوبه
دی، گوري، چې یوه زړه ښځه د بام پر سر ناسته ده، ستنه
ورسره ده، د وړیو تار اوبې، سلام یې کړی، ویې ویل: ابی!
ډېر وږی یم، که لږه ډوډۍ راته راوړې! ابی ویلي، ولې نه
بچیه! خو زما دا چرگه او چرگوری گوري، دې ته ناسته یمه،
چې بانبه یې رانه یونسي، ښکاري ویل: ابی! جانې! هغه ماته
پرېږده، زه یې پهره وکړم، خو ډېر وږی شوی یم، ډوډۍ راته
راوړه، چې له لوږې مرم. ابی تللې، ډوډۍ پسې، ښکاري له
ډېره احتیاطه چرگوری او چرگه په یوه تار کې سره تړلي، بیا
خوب پرې غلبه کړې، خوب وږی دی، بانبه راغلې، چرگه یې
له چرگوو سره وږې، پرتکې شوې، چې ښکاري پاڅېدلی،
گوري، چې چرگه او چرگوري د بانبې په پنځو کې په هوا کې
خوړند دي، فکر یې کړی، که ابی راشي، څه ځواب ورته
ووايم، منډه یې اخېستې، د بل چا کور ته ننوتی، گوري، چې

هېڅوک هم پکې نشته، تش کندو پکې اېښی، په کندو کې پټه شوی، یو وخت گوري، چې د کور خاوند له ژرندې اوږه راوړي، فکر یې کړی، چې راخته! دا اوږه په کندو کې ځای پر ځای کړه، چې اوږه یې اچولي، کندو ژر ډکه شوی، خپلې ښځې ته یې ویلي، دا کندو څنگه ژر ډک شو؟ ښځې ویلي، تخته یې کړه. ښکاري فکر کړی، چې اوس وژل کېږم، خیز یې کړی، چې له کندو ووځي او وتښتي، د کور څښتن نیولی دومره یې وهلی، چې د بوسو خوسکی یې ترې جوړ کړی، ښه یې زموږ، بد یې د نورو.

حضرت میر کا کا زلمیانو ته وویل، چې گوري بچوا! بې ځایه لاپې به نه کوی او د یوې تېروتنې د پټولو لپاره به بله تېروتنه هم نه کوی، که نه ښکاري غوندې به مو انجام وي.

ځی! خپلو کورونو ته، زه به لاړ شم، جومات ته.

هر څه د املو کو په تول

حضرت میر کا کا له جوماته راووت، له ځانه سره خاندی او
بونېږي، په ملا کړوپ د امسا پر مټ د دېږي خوا ته روان دی،
اخوا دېخوا هم گوري، چې که دا د کلي ماشومان پیدا کړي،
چې ورته کیسه ووايي، نن یې تبعه ښه وه، خپله یې غوښته
چې ماشومانو ته کیسه ووايي، د کلي دوکانونو ته چې
ورسېد، ماشومانو ولیده، ټولو په یو غږ وویل: بابا سلام
عليکم!

حضرت میر کا کا وویل: وعليکم سلام، وړو! خوښه مونه ده،
چې درته یوه کیسه په خپل زړه ووايم؟ ماشومانو له دېږي
خوښی نه ټوپونه ووهل، ویي ويل: کاشکې! بابا ووايه که نه.

حضرت میر کا کا ویل، راحی! دہری ته، خوبیا یی د معمول
په خبر امسا پر حُمکه بنځه کړه، د دہری د توت ونې ته یی
ډډه ووهله، ویی ویل:

وو، نه، و، یو پاچا و، په خپلې پاچاهۍ کې یی زړه تنگ
شوی و، خپل وزیر سره یی مشوره کړې وه، چې د تفریح لپاره
کوم بل هېواد ته لاړ شي، دواړه یو بل هېواد ته لاړل، په ښار
کې گرځېدل، چې هر څه به یی بیه کول، چارک په دوه روپۍ
وو، سره زر هم چارک په دوه روپۍ، املوک هم چارک په دوه
روپۍ، پاچا خپل وزیر ته ویلي، چې ولله ښه هېواد دی، هر
څه چارک په دوه روپۍ دي، چې همدلته پاتې شو، ښه به وي.

وزیر هوښیار وو، ویل: دلته ارزښتونه نه دي مهم، هر څه په
دوه روپۍ دي، له دې ښار نه پښې سپکول په کار دي، خو
پاچا د وزیر خبره نه ده منلې، وزیر تللی خپل هېواد ته، پاچا
په همدې ښار کې پاتې شوی.

د شپې په یو کور غل اوښتی، د کور خاوند پرې وینس شوی،
غل په دېوال ختلی، ځان یی دباندي غورځولی، پښه یی ماته
شوې، عریضه یی کړې، چې ما غلا کوله، د کور خاوند

راباندې وينښ شو، له دېوال نه لاندې وغورځېدم، پښه مې ماته شوه، کور والا بايد ځواب ووايي. قاضي تللی، د کور خاوند يې راغونښتی، ورته يې ويلې دي، چې ولې دې دېوالونه دومره جگ جوړ کړي، چې غل ترې لوېدلې، پښه يې ماته شوې، اوس يې ځواب ووايه. د کور خاوند ويلې صاحبه! ما خو نه دی جوړ کړی، خټگر جوړ کړی.

قاضي امر کړی، خټگر راولی، سپاهي تللی خټگر يې راوستی، هغه ته هم قاضي ويلې، ولې دې دېوال دومره جگ جوړ کړی، چې د غله پښه پکې ماته شوه؟ خټگر ويلې، قاضي صاحب! زه څه ملامت يم، يوې پېغلې له کړکۍ راکتلې، پام مې نه و، دېوال رانه جگ شو، قاضي وويل: خټگر پرېږدی، نجلی راولی.

سپاهي تللی، نجلی يې حاضره کړې ده، قاضي ورته ويلې، وه نجلی! تا ولې له کړکۍ کتلي، چې د خټگر پام دې ځان ته واړاوه، هغه دېوال جگ جوړ کړ، غل له دېواله وغورځېد، پښه يې ماته شوه، اوس يې ځواب ووايه.

پېغلې ویلې: قاضي صاحب! زما څه گناه ده، دروازه ټک ټک شو، ما ویل، له کړکۍ به یې وگورم، که خپل و، دروازه به خلاصه کړم، که پردی و، نه به یې خلاصوم، چې ومې کاته پردی و، خلاصه مې نه کړه. ویل یې څوک و؟ ویې ویل: لوړ دنگ سپری و، ما څه پېژانده.

قاضي امر کړی، هلې! چېرته چې لوړ دنگ سپری و، هغه راولی. سپاهي په ښار کې گرځېده، پر پاچا یې سترگې لگېدلې، چې گوري لوړ دنگ سپری دی، بس سپری یې مخکې کړی، ښخ یې قاضي ته ودرولی دی، قاضي سپری نه پوښته کړې، چې غل دغسې عریضه کړې ده او بالاخره ښه تر تارسېدلې، تا ولې هغه دروازه ټکولې ده، چې له امله یې نجلی په کړکۍ کې کتلي، خټگر نجلی لیدلې دېوال ترېنه جگ شوی او غل له دېواله غورځېدلی، پښه یې ما ته شوې ده.

سپری ویلې: قاضي صاحب! ما د هېچا دروازه نه ده ټکولې. قاضي ویلې: د کور خاوند ویلې، چې لوړ دنگ سپری و، لوړ دنگ سپری خو ته یې! سپری چې هر څومره زاری کړي دي، قاضي حکم کړی، چې اعدام دې شي.

د اعدامېدو پرمهال وزیر پرې پېښ شوی، گوري، چې پاچا
اعدامېږي، ویل یې، پاچا صاحب! دا ولې؟

پاچا ویلې، تا رښتیا ویلي وو، چې دلته ارزښتونه نه دي
معلوم، هر څه د املوکو په تول دي، اوس مې خلاص کړه،
توبه بیا به نه راحم، وزیر ورته ویلي: کار دې کوه.

«ما درته ویل، نه دې منله

د کونډې زویه اوس وهه د ډاک مزلونه»

حضرت میر کا کا کړس کړس په خندا شو، ویل یې: ځی! وږو،
د خدای (ج) په امان، نور مې مه په عذابوی.

مننه او کور وداني

د افغانستان ملي تحريک د هېواد پال او فرهنگپال شخصيت
بناغلي (ميرويس ياسيني) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر
چاپ ته يې اوږه ورکړه. ملي تحريک وياړي چې د علمي اثارو د چاپ
لړۍ يې پيل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو
څخه په خورا درنښت هيله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د
کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

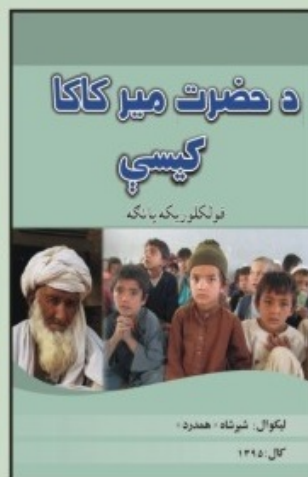
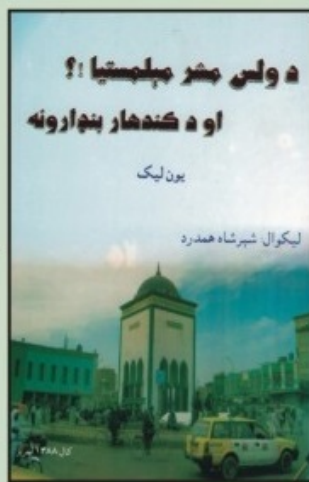
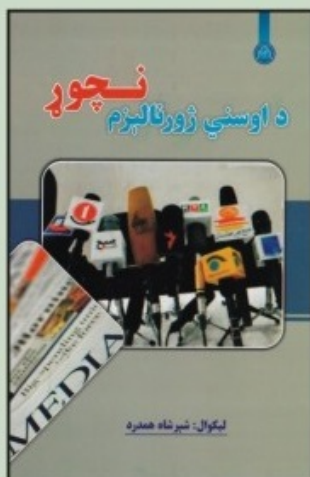
يو ځل بيا د دې اثر له ليکوال او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو
چې د دې اثر د ليکلو او چاپولو جوگه شول.

په فرهنگي مينه

د افغانستان ملي تحريک

د ليکوال چاپ اثار

د افغانستان ملي تحريک
www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۷۵

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library